

1 Kennismaking met de Zwin-Polder

1.1 Oprichting

De Zwin-Polder werd opgericht bij Koninklijk Besluit van 11 juli 1977. Ze trad in werking op 1 januari 1978. De Zwin-Polder is ontstaan uit een samensmelting van zes historische polders op de westoever van het Zwin, nl. de Polder van Eiensluis-Grootreygaertsvliet, de Polder van Greveninge, de Polder van Valkaertsgote, de Polder van Romboutswerve, de Polder 's Heer Baselishoek en de Godefroi- en Burkelpolder.

1.2 De opdracht

De werking en de organisatie van de polderbesturen wordt geregeld door de wet van 3 juni 1957 betreffende de polders en door het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeheer. De basisopdracht van de polders, nl. de instandhouding, de drooglegging en de bevoeiing van de ingedijkte gronden, is sinds de inwerkingtreding van het decreet integraal waterbeheer grondig gewijzigd en uitgebreid. Het gewijzigde artikel 1 van de polderwet bepaalt nu: "Polders zijn openbare besturen, met als taak, binnen de grenzen van hun territoriaal gebied, het verwezenlijken van de doelstellingen en het rekening houden met de beginselen zoals bedoeld in de artikels 4, 5 en 6 van het decreet betreffende het integraal waterbeheer en het uitvoeren van het deelbekkenbeheerplan". Volgens de letter van het decreet is integraal waterbeleid : "het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht". In menselijke taal betekent dit dat de waterbeheerders, w.o. de Polders en de Wateringen, verplicht zijn voldoende zorg te dragen voor het systeem dat zij beheren (waterlopen, sluizen, stuwen, pompgemalen, enz.) zodat de veiligheid van personen en goederen maximaal wordt gewaarborgd, doch geen ingrepen gebeuren die onomkeerbare negatieve gevolgen heeft voor het milieu.

1.3 Het bestuur

1.3.1 De algemene vergadering

De algemene vergadering bestaat uit de stemgerechtigde ingelanden. In de Zwin-Polder zijn stemgerechtigd de houders van zakelijke rechten op onroerende goederen (eigenaars, vruchtgebruikers, enz.) met een minimum oppervlakte van 4 hectaren. Eigenaars die deze oppervlakte individueel niet halen, kunnen zich verenigen zodat ze, samen, minstens deze oppervlakte

bereiken. Ze kunnen dan één afgevaardigde, met één stem, naar de algemene vergadering sturen. De lijst van stemgerechtigden voor 2011 werd door het Bestuur voorlopig vastgesteld in zitting van 5 oktober 2010. De lijst lag vervolgens gedurende een maand ter inzage van de belanghebbenden. Aangezien er geen bemerkingen of bezwaren op de lijst werden ingebracht, werd ze definitief van kracht op 1 januari 2011. Voor het jaar 2011 bestaat de algemene vergadering uit 431 leden. Naast de leden met stemrecht bestaat de algemene vergadering uit afgevaardigden van openbare besturen, zoals de provinciegouverneur, de burgemeesters van de gemeenten waarover de polder zich uitstrekt en ambtenaren van de Vlaamse Overheid. Zij hebben raadgevende stem. De algemene vergadering is het hoogste gezagsorgaan in de Polder. De belangrijkste bevoegdheden zijn : het goedkeuren van de rekening en de begroting, het bepalen van de aanslagvoet van de polderbelastingen, het goedkeuren van de jaarprogramma's van de werken, het beheer van het onroerend patrimonium van de Polder, het kiezen van de leden van het bestuur (dijkgraaf, adjunct-dijkgraaf en gezworenen), het benoemen van de ontvanger-griffier.

1.3.2 Het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is belast met het uitvoeren van de beslissingen van de algemene vergadering. Ze voert tevens het dagelijks beheer over de werking en de goederen van de Polder. De leden van het bestuur worden verkozen door de algemene vergadering onder de ingelanden. Hun mandaat duurt zes jaar en kan worden hernieuwd. Het bestuur van de Zwin-Polder bestaat uit acht leden en is als volgt samengesteld (toestand op 1.1.2011):

Dijkgraaf:

Jean Vandepitte, Hazegrasstraat 61, 8300 Knokke (Knokke-Heist) Tel. 050 605148

Adjunct-dijkgraaf:

Jan D'Hondt, Graaf Jansdijk 428, 8300 Knokke (Knokke-Heist) Tel. 050 609192

Gezworenen:

Gilbert De Groote, Sacramentsstraat 84, 8300 Westkapelle (Knokke-Heist) Tel. 050 602209

Luk Quintens, Oude Sabtsweg 7, 8340 Hoeke (Damme) Tel. 050 602925

Louis Van Belleghem, Westkapellestraat 261, 8301 Heist-aan-Zee (Knokke-Heist) Tel. 050 511789

Louis Burggraeve, Sasstraat 40, 8301 Ramskapelle (Knokke-Heist) Tel. 050 511700

Leon Bekaert, Hoekestraat 25, 8340 Oostkerke (Damme) Tel. 050 601737

Jozef Defruyt, Damsesteenweg 71, 8380 Dudzele (Brugge) Tel. 050 598465

1.3.3 De administratie

De zetel van de polder, tevens het secretariaat, is gevestigd in de Arendstraat 34 te 8000 Koolkerke (Brugge). Tel.: 050 33 32 71 – Fax: 050 34 61 20 – E-mail: info@zwinpolder.be

Website : www.zwinpolder.be

Ontvanger-griffier: Dirk Vancraeynest - Tel.: 0475 970 415 – Fax: 050 34 61 20

Beambte: Rika Vervaeke – Tel.: 050 33 32 71 – Fax: 050 3461 20

Polderwachter: Toni Vens – Tel.: 0498 74 35 76

1.4 Ruimtelijke situering

Het huidige gebied van de Zwin-Polder komt grotendeels overeen met het gebied dat sinds de 12^e eeuw buiten de Blankenbergse Dijk (ook "Gentele" genoemd) in fasen werd ingepolderd en waarbij de belangrijke getijdengeul die het Zwin was, systematisch werd teruggedrongen. In de loop der eeuwen zijn dan een aantal grenscorrecties uitgevoerd, zoals o.m. door het graven van het Boudewijnkanaal en door de definitieve vastlegging van de rijksgrens met Nederland.

Kaart van Jodocus Hondius (1604)

De tegenwoordige grenzen zijn grosso modo als volgt:

- in het westen: het Boudewijnkanaal
- in het noorden: de grens van de bebouwde zones van Knokke en Heist
- in het oosten: de rijksgrens met Nederland
- in het zuiden: de Vaart Brugge-Sluis (of Damse Vaart)

Het ambtsgebied van de Zwin-Polder bedraagt ca. 9.030 hectaren en strekt zich uit over de gemeenten Brugge (deelgemeenten Koolkerke en Dudzele), Knokke-Heist (alle deelgemeenten) en Damme (deelgemeenten Damme, Oostkerke, Hoeke en Lapscheure).

1.5 Hydrografie

De Zwin-Polder behoort tot één van de meest typische kanaallandschappen in Vlaanderen. Niet

minder dan vier kanalen doorkruisen het gebied. De meest bekende is de **Damse Vaart** (of het Kanaal Brugge-Sluis). Het tracé van de Damse Vaart ligt voor een groot deel in de bedding van het

vroegere Zwin en verbindt Brugge met Sluis. Dit kanaal heeft vooral een recreatieve functie. Het hengelen is een attractieve bezigheid, maar ook varen, zwemmen en schaatsen, en wandelen en fietsen op de kanaalbermen zijn populair. Het kanaal wordt beheerd door het provinciebestuur. Het waterpeil wordt het jaarrond op ongeveer 4,30 m TAW gehouden. Dit geeft aan de polder de mogelijkheid om in het droge zomerseizoen (grosso modo tussen 1 april en 1 november) bepaalde delen van de polder te bevoeien. Het betreft hier de voormalige Polder van Romboutswerve en Polder 's Heer Baselishoek. De bevoeiing gebeurt via zes watercaptatiepunten, verspreid over de gehele lengte van het kanaal.

Het **Boudewijnkanaal** (Kanaal Brugge-Zeebrugge) is een scheepvaartkanaal en verbindt de Brugse Ringvaart met de Noordzee. Het peil staat, samen met de dokken in het Zeebrugse achterhavengebied, permanent op 3,40 m TAW. Dit kanaal vervult geen enkele functie in het kader van het lokale polderwaterbeheer. Aangezien het kanaal brak water bevat, is de saliniteit van het oppervlaktewater en grondwater in de aangrenzende polderzones merkelijk hoger dan elders. Om die reden werd, bij de aanleg van het kanaal omstreeks 1900, de Zijdelingse Vaart gegraven, parallel met het Boudewijnkanaal en over de ganse lengte ervan. Via deze bermsloot wordt het bevoeiingswater over de Dudzeelse polders gestuurd en verdeeld. Dit bevoeiingswater is afkomstig van de Brugse Ringvaart (peil 5,90 m TAW), waar de Zwin-Polder ter hoogte van de Dampoort een watercaptatiepunt beheert.

De **Afleidingsvaart van de Leie of Schipdonkkanaal** (lokaal "de Stinker" genoemd) werd gegraven in de periode 1846-1860 en verbindt de Leie met de Noordzee. Het kanaal loopt over een lengte van 56 km vanaf Deinze tot Zeebrugge, waar ze in de Noordzee uitmondt. De aanleg van het kanaal vindt zijn oorsprong in de vervuiling van de Leie door de vlasindustrie rond Kortrijk. Om het vervuilde water van de Leie niet doorheen Gent te laten stromen, werd stroomopwaarts van Gent een nieuwe verbinding gemaakt tussen de Leie en de Noordzee. Hierdoor kon men ook het peil van de Leie beter beheersen, waardoor het overstromingsrisico te Gent verminderde. Tegelijk ontstond een nieuwe, handige waterweg richting Brugge. Vanaf de wijk Strobrugge ten noorden van Maldegem loopt het Schipdonkkanaal, dat hier een streefpeil 3,30 m TAW heeft, parallel aan het Leopoldkanaal. Het waterregime van het Schipdonkkanaal is in principe onafhankelijk van dat van de polderstreek waar ze doorheen loopt, maar door de gezamenlijke uitmonding in de Noordzee belast ze enigszins de afwatering van het Leopoldkanaal en bijgevolg ook de polderpeilen.

Het **Leopoldkanaal** (in de volksmond "de Blinker" genoemd) is gegraven in de periode 1843-1854, dus kort na de Belgische onafhankelijkheid. Nederland verhinderde na de scheiding de 'natuurlijke' afvloe van de polderwaters van het noorden van West- en Oost-Vlaanderen via Zeeuws-Vlaanderen naar de Westerschelde. Daardoor was de Belgische Staat gedwongen in een eigen afwatering te voorzien. Het Leopoldkanaal, ook Leopoldsvaart genoemd, werd gegraven onder het bewind van koning Leopold I. De situering van het kanaal aan de noordrand van de provincie Oost-Vlaanderen, vlakbij de Nederlandse grens, was tevens bedoeld als een militaire linie ter verdediging van het jonge

België. Het kanaal is ongeveer 46 km lang en loopt, van oost naar west, over het grondgebied van de gemeenten Assenede, Sint-Laureins, Maldegem, Damme, Knokke-Heist en Brugge. Het Leopoldkanaal is de slagader voor de polders van de Zwinstreek en het Meetjesland, die gezamenlijk zo'n 40.000 hectaren omvatten. Daar de polders gemiddeld op 3,00 m TAW liggen en voor hun afwatering van het Noordzeepil afhankelijk zijn, moet het streefpeil systematisch en kunstmatig laag gehouden worden. Er kan immers maar water geloosd worden wanneer het zeepeil lager staat dan het polderpeil, dus bij eb. Gemiddeld bedraagt het streefpeil van het Leopoldkanaal 1,50 m TAW. Het hoogste peil op het Leopoldkanaal gemeten, bedraagt echter 3,02 m TAW (31.12.2002). Daarentegen schommelt de Noordzee dagelijks tussen gemiddeld 0,56 m (eb) en 4,21 m TAW (vloed), en bij springtij tussen 0,28 m en 4,58 m TAW¹.

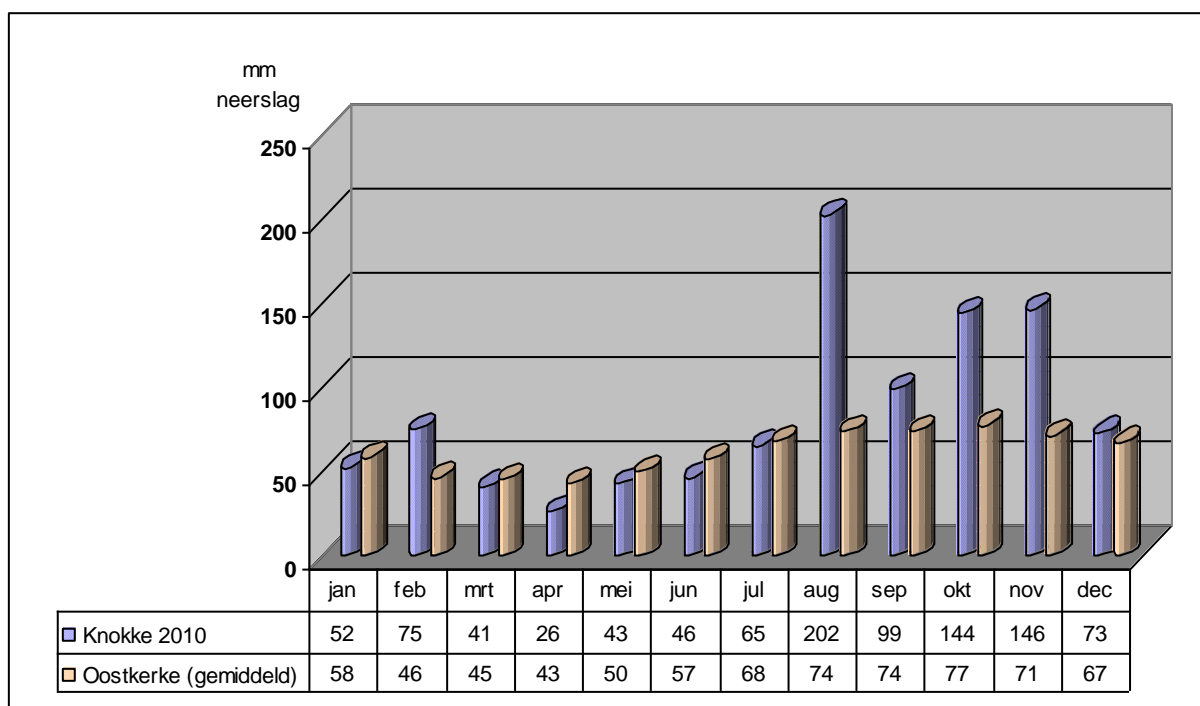
¹ Op 1 februari 1953 bedroeg het vloedpeil te Oostende 6,66 m TAW (astronomische voorspelling 4,41 m TAW) en het ebpeil 2,10 m TAW (astronomische waarde - 0,09 m TAW).

2 Werking

2.1 Neerslag in 2010

België wordt vaak als een regenland getypeerd, maar uit statistieken van het KMI blijkt dat het hooguit 6% van de tijd regent. Dat komt neer op 22 dagen (onafgebroken) regen in een jaar of gemiddeld anderhalf uur per dag. Het KMI verrichte ook onderzoek naar de verdeling van de neerslag in de loop van de dag. Er blijken twee neerslagpieken te zijn : tussen 15 en 18 uur (vooral in de zomer) en in de vroege ochtend tussen 5 en 6 uur. Er valt duidelijk minder regen tussen 9 en 10 uur 's ochtends.

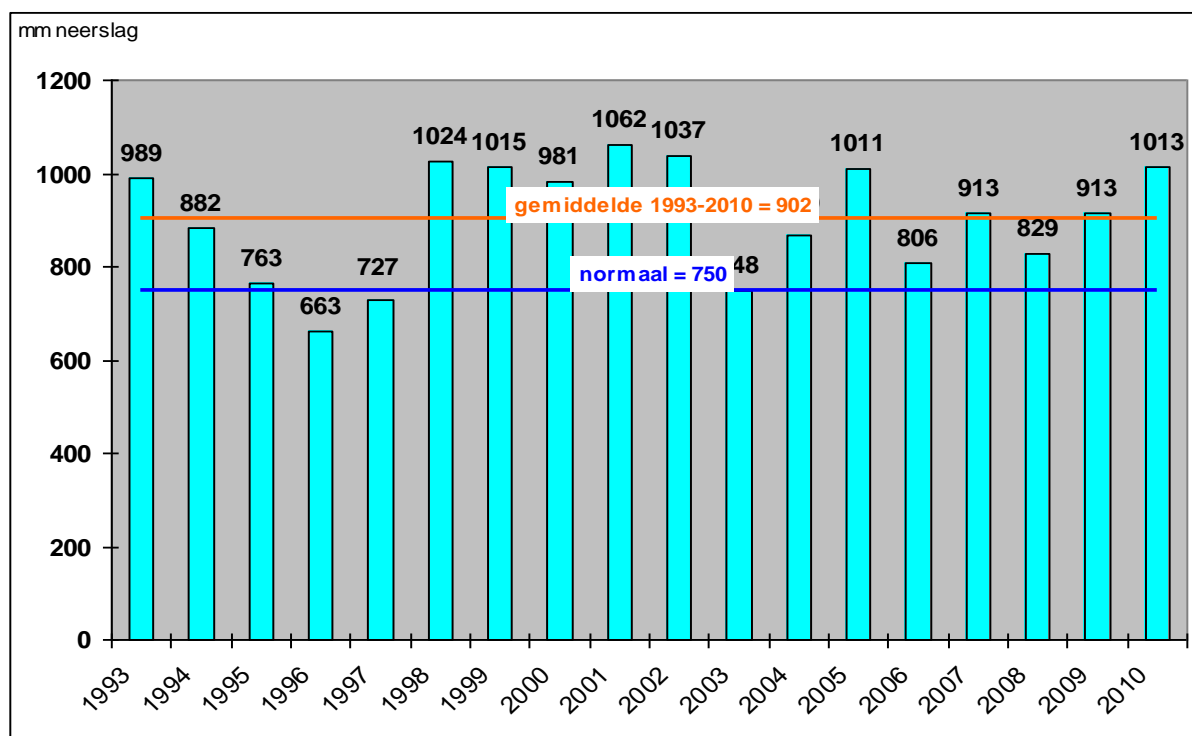
Deze gegevens gelden alleen voor het centrum van het land en het is bekend dat het klimaat aan de kust, en dan vooral aan de oostkust, heel wat milder is met minder regen en meer zon. Het cliché van België als regenland werd het afgelopen jaar dan toch bevestigd, ook voor de oostkust, en zeker in de tweede jaarhelft. Voor het zoveelste jaar op rij kunnen we schrijven dat de neerslag van het voorbije jaar niet aan het normale patroon beantwoordde, dit zowel wat betreft de totale hoeveelheid als wat betreft de verdeling van de neerslag over het jaar. Nog vers in het geheugen liggen de overstromingen van medio november die vooral de bekkens van de Dender en de Zenne teisterden.

Neerslag te Knokke in 2010

Voor de oostkust beschikken we over de gegevens van het KMI-meetstation te Knokke (Graaf Jansdijk 428). De totale neerslag voor 2010 bedroeg 1013 mm (in 2009 : 913 mm). Dit is ongeveer 35% boven de normale neerslag, die voor het oostkustgebied ca. 750 mm bedraagt.

De neerslag te Knokke van maand tot maand geeft volgend overzicht. De eerste zeven maanden van 2010 gaven globaal genomen een zeer normaal beeld van de neerslag, met in totaal 348 mm (norm = 367 mm). In die reeks van zeven maanden vallen enkel de maanden februari en april enigszins op met respectievelijk een neerslagoverschot van 63% en een neerslagtekort van 40%. Augustus tot november mogen dan weer als zeer nat beschouwd worden. De echte waterellende begon precies half augustus met 92 mm regen op de 15de en de 16de, en in de derde decade daarbovenop nogmaals 78 mm. Het totaal voor augustus bedroeg, verspreid over 19 regendagen, 202 mm, wat ongeveer het drievoudige is van hetgeen in een normaal jaar mag verwacht worden. September kende gelukkig 16 droge dagen, maar in totaal viel er dan toch in de overige 16 dagen weer 99 mm, hetzij een surplus van 34% op de normale waarde. Met telkens het dubbele van de normale neerslagwaarden brachten oktober en november vervolgens de genadeslag toe voor wie had gedacht het jaar nog in schoonheid te kunnen eindigen. Hoewel oktober nog voor de helft droge dagen telde, kon de achterstand in de landbouwwerkzaamheden niet meer weggewerkt worden en bleef de schade steeds verder oplopen. De aanhoudende neerslag van november deed ten slotte alle hoop op beterschap vervliegen. In de periode augustus-november viel er uiteindelijk 591 mm (t.o.v. 296 normaal), precies het dubbele dus van de normale waarden. December bracht uiteindelijk geen verrassingen meer. De gemeten neerslag oversteeg slechts miniem de normale waarde. Opvallend voor 2010 was ook dat er, benevens de hoge totale waarde van 1013 mm, enkele dagen waren met een extreem hoge neerslag, zoals o.m. 16 augustus (74 mm) en 23 oktober (62 mm).

Neerslag in het oostkustgebied tussen 1993 en 2010

Het aantal regendagen over gans 2010 bedroeg 152, wat dan weer als normaal mag worden beschouwd. Ter vergelijking : 2009 (153 regendagen), 2008 (168), 2007 (165), 2006 (151), 2005 (128), 2004 (148), 2003 (124), 2002 (149), 2001 (176), 2000 (175), 1999 (176) en 1998 (175). Conclusie : de neerslag over 2010 was gedurende de eerste 7 maanden normaal en de overige 5 maanden (m.u.v. december) uitzonderlijk hoog.

2.2 Waterbeheer en waterbeheersing in 2010

2.2.1 Algemeen

Het **peilbeheer** speelt een belangrijke rol in het globale waterbeheer. In de poldergebieden is het peilbeheer een subtiel spel, waarbij het **ontvangen** (onder de vorm van neerslag), het (tijdelijk) **bergen** en het **afvoeren** (lozing op zee) in onderling en samenhangend verband staan en met elkaar dienen te worden afgewogen. Die afweging gebeurt van oudsher in functie van de **veiligheid** en de **leefbaarheid**. Veiligheid moet worden gewaarborgd zowel naar de **personen** (de ingezetenen) als naar hun **goederen** (gronden en gebouwen). In gebieden die voor hun waterhuishouding van het getij afhankelijk zijn, zoals de polders, is nooit 100 % garantie op droge voeten te geven. Zeker in het winterhalfjaar (oktober tot maart) moet er rekening mee gehouden worden dat de hoge grondwaterpeilen – de verzadiging van de bodem dus – een natuurlijke versnelde afvoer van het neerslagwater naar de waterlopen teweeg brengt. Hierdoor vermindert het bufferend vermogen van het gebied en moet de neerslag sneller worden afgevoerd, wil men wateroverlast of overstroming vermijden. Het vlakke reliëf van de polders en hun ligging onder het vloedpeil van de zee laat weinig speelruimte. In extreme omstandigheden (toestand van zeer hoge grondwaterpeilen en langdurige of intense neerslag) werkt het poldersysteem als een immense verzadigde ruimte waar elke druppel neerslag onmiddellijk moet worden afgevoerd. De afhankelijkheid van het getij en van de **gravitaire lozing op zee** is een bijkomende beperkende factor die mogelijks tot minder veiligheid en bijgevolg tot meer schade kan leiden. Vooral bij doortij (ook kranktij genoemd), dat zich enkele dagen na het eerste en laatste kwartier van de maan voordoet, treden vaak problemen op met de afwatering. Het ebpeil bereikt dan immers niet zijn laagste stand, zodat er dan slechts een gering verschil is tussen het polderpeil en het zeepeil. Het is dan ook meestal bij springtij, hoe tegenstrijdig het ook moge lijken, dat de beste voorwaarden aanwezig zijn voor een goede afwatering van de polders. Bij springtij is er een grote peilfluctuatie op de Noordzee, zodat niet alleen het vloedpeil dan extreem hoog kan zijn (wat van minder belang is voor de afwatering van de polders), maar ook het ebpeil vaak zeer laag is.

Om een efficiënt en dynamisch peilbeheer te kunnen voeren, zijn **meetgegevens** nodig. De Zwin-Polder beschikt over een uitgebreid arsenaal aan informatie in verband met oppervlaktewaterpeilen, grondwaterpeilen en neerslagwaarden. Een correcte interpretatie van die massa aan gegevens moet leiden tot een goede inschatting van de meest aangewezen peilen op een bepaalde locatie en op een bepaald moment. Naast de gegevens die, o.m. via het internet, op te vragen zijn van verscheidene

administraties van het Vlaamse Gewest, heeft de Zwin-Polder (sinds einde 2003) een volledig **zelfstandig meetnet** ter beschikking. Ook deze gegevens kunnen, via de website van de Zwin-Polder (www.zwinpolder.be), in 'real time' opgevraagd worden¹. Dynamisch peilbeheer betekent dat de waterbeheerder, i.c. de Zwin-Polder, streeft naar een maatschappelijk zo breed mogelijk gedragen peil, dat zo veel mogelijk gedifferentieerd is in tijd en ruimte.

Het poldergebied is ingedeeld in verschillende peilgebieden. Het peilbeheer is in de Zwin-Polder gebaseerd op volgende **uitgangspunten** :

- **een peilbeheer onder normale (weers)omstandigheden**
- **een peilbeheer onder uitzonderlijke (weers)omstandigheden**

In normale omstandigheden kan de Polder de peilen meestal goed beheersen en wijken de effectieve polderpeilen slechts weinig af van de theoretische peilen of streefpeilen. Door een gepast manipuleren van sluizen en stuwen kan er dan ook meestal goed ingespeeld worden op lichte wijzigingen, bvb. ingevolge neerslag of droogte. Wanneer echter een zgn. **waarschuwingspeil**² wordt bereikt, worden de peilen op de verschillende referentiepunten nauwgezet opgevolgd. Op dat ogenblik gelden dan uitzonderlijke omstandigheden en worden, naast de bestaande peilcondities, ook de weersvoorspellingen op korte termijn opgevolgd. Van die weersvoorspellingen hangen vervolgens de verdere acties af. Evolueren de weersverwachtingen in gunstige zin, dan wordt de uitzonderlijke toestand afgeblazen en komen we opnieuw in de normale situatie. Bij aanhoudend ongunstige voorspellingen en daadwerkelijk ongunstige weersomstandigheden daarentegen kan een zgn. **alarmpeil**³ worden bereikt. Het alarmpeil is door het Polderbestuur vastgesteld in samenspraak met de verscheidene partners (openbare besturen) die deelbevoegdheden hebben in het waterbeheer. Op het grondgebied van Knokke-Heist, dat zeer gevoelig is voor wateroverlast, is het alarmpeil mede bepaald in overleg met het gemeentebestuur. Het peil komt overeen met de meeste overstortdrempels van het rioolnet. Bij overschrijding van dit peil gaan de riooloverstorten omgekeerd werken. Het polderwater kan dan in het rioolsysteem terechtkomen en er ontstaat een toestand van dreigende wateroverlast in de bebouwde gebieden. Het bereiken van het alarmpeil houdt dan verder in dat het Bestuur, steeds in overleg met de gemeenten, de beschikbare pompcapaciteit inzet, bovenop de bestaande gravitaire lozingsmogelijkheden. Voor het westelijke gebied beschikt de Polder over het vaste pompgemaal op de Ronselaerebeek, met een capaciteit van maximum 5,4 m³/s. Het oostelijke gebied wordt voorlopig nog bemalen via mobiele pompen die de Zwin-Polder en de gemeente Knokke-Heist kunnen inzetten op de diverse uitwateringspunten op het Leopoldkanaal. Om

¹ Andere websites voor het opvragen van peil- en neerslaggegevens zijn :
http://www.lin.vlaanderen.be/awz/waterstanden/hydra/bekken_brugse_polders.htm
<http://www.overstromingsvoorspeller.be>
<http://www.hydronet.be>

² Het waarschuwingspeil wordt gemeten op het referentiepunt "Vuile Vaart" te Westkapelle en bedraagt 2,20 m TAW.

³ Het alarmpeil bedraagt 2,40 m TAW op het referentiepunt "Vuile Vaart" te Westkapelle.

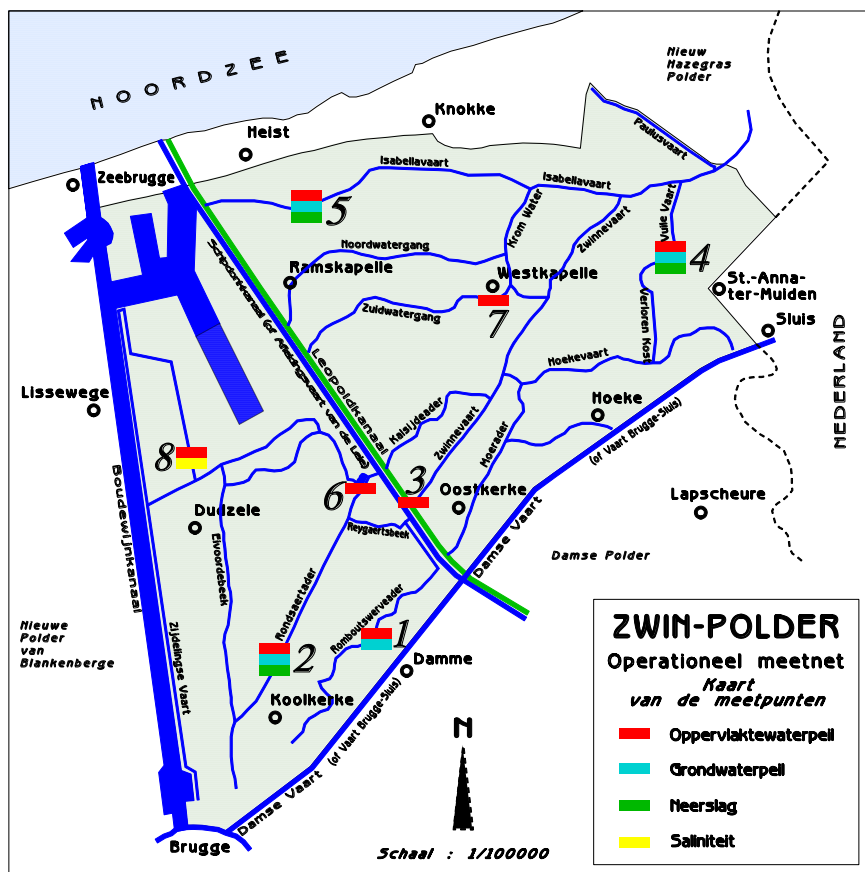
deze mobiele pompen, waarvan de Polder er 3 van elk $1\text{ m}^3/\text{s}$ in eigendom heeft, maximaal te laten renderen, zijn op de mondingen van Noord- en Zuidwatergang te Ramskapelle (Knokke-Heist) twee pompplaatsen ingericht. Recent is ook een verplaatsbare constructie aangebracht aan de monding van de Zwinnevaart. Deze constructie bestaat uit een metalen goot die kan geplaatst worden bovenop de stuwinrichting. D.m.v. twee terugslagkleppen, te monteren in het stuwlichaam, kan derwijze water overgepompt worden naar het stroomafwaartse pand, zodat er geen terugvloeï kan plaatsvinden naar het pompgebied. Op die manier hoeft het water niet over de kanaaldijk heen gepompt te worden, waardoor de werkelijke pompcapaciteit minstens gehalveerd zou worden. Om betere bescherming tegen overstroming te geven hebben de gemeente Knokke-Heist en de Zwin-Polder het voorstel gedaan om aan de uitmonding van de Zwinnevaart een drietal buizen doorheen de dijk van het Leopoldkanaal te plaatsen. Dit zou het mogelijk maken om, in noodgevallen, op die plaats drie mobiele pompen te installeren, wat een beter effect zou hebben op de beheersing van de hoogwaterpeilen van het gebied. Dit project is op 31 maart 2010 gunstig geadviseerd door het Bekkenbestuur. Ook Waterwegen en Zeekanaal, beheerder van het Leopoldkanaal, staat er positief tegenover. Doch de Afdeling Operationeel Waterbeheer heeft proberen aan te tonen dat het inzetten van noodpompen niet nodig is en dat deze schadelijk zouden zijn voor stroomopwaartse gebieden. De gemeente en de polder betwisten dit ten stelligste en zijn vast besloten om dit dossier, desnoods met ministeriële tussenkomst, in uitvoering te brengen. Naast de drie eigen pompen kan de Polder ook nog beroep doen op een gelijkaardige pomp, in bezit van een lokale aannemer. Ten slotte heeft het gemeentebestuur van Knokke-Heist een langjarige overeenkomst gesloten met een Nederlandse pompleverancier. Indien alle aldus beschikbare pompcapaciteit kan worden ingezet, bereiken we voor het oostelijke gebied, dat een oppervlakte van ca. 7.000 ha omvat, 4 à 5 m^3/s . Dit is echter slechts een fractie van de effectief benodigde capaciteit, die op minstens 10 m^3/s wordt geraamd.

2.2.2 Peilbeheer in 2010

2.2.2.1 Operationeel meetnet

Sinds 1992 beschikt de Zwin-Polder over dagelijkse peilmetingen van het oppervlaktewater op de **Vuile Vaart** aan de Greveningedijk te Westkapelle (Knokke-Heist). Vanaf 2005 zijn die metingen geautomatiseerd en vormen ze de referentiepeilen die we gebruiken voor het beoordelen van de polderpeilen in het ganse oostelijke poldergebied. Het meetpunt (4) wordt dan ook als representatief geacht daar het tijdens het grootste deel van het jaar een duidelijk beeld geeft van het polderpeil. Aangezien er ook voor de overige meetpunten in het oostelijke gebied (**Isabellavaart en Zwinnevaart**) (3 & 5) reeds vrij lange meetreeksen beschikbaar zijn, kan via een gewogen gemiddelde van alle meetpunten een beter beeld verkregen worden van de algemene waterhuishoudkundige situatie. Sinds januari 2011 is ook op de **Zuidwatergang** (7) ter hoogte van de Dudzelebaan te Westkapelle (Knokke-Heist) een nieuw meetpunt geactiveerd. Op deze plaats zullen enkel polderpeilen gemeten worden. Bovendien beschikt ook de VMM voor het oostelijke

poldergebied sinds enige tijd over een meetpunt op de Zwinnevaart (t.h.v. de wijk Eienbroeke te Oostkerke) en op de Isabellavaart (t.h.v. de wijk Heulebrug te Heist). Voor het westelijke poldergebied zijn het de metingen op het meest stroomopwaartse punt van de **Ronselaerebeek** (2) die initieel als representatief worden aangenomen. Samen met de lange meetreeksen van de **Romboutswerveader** (t.h.v. de Dammesteenweg) (1) en

Peil- en neerslagmetingen in de Zwin-Polder

De Zwin-Polder meet op 8 plaatsen de peilen van het oppervlaktewater (continu), op 4 plaatsen de peilen van het grondwater (elke 24 u) en op 3 plaatsen de neerslag (continu) :

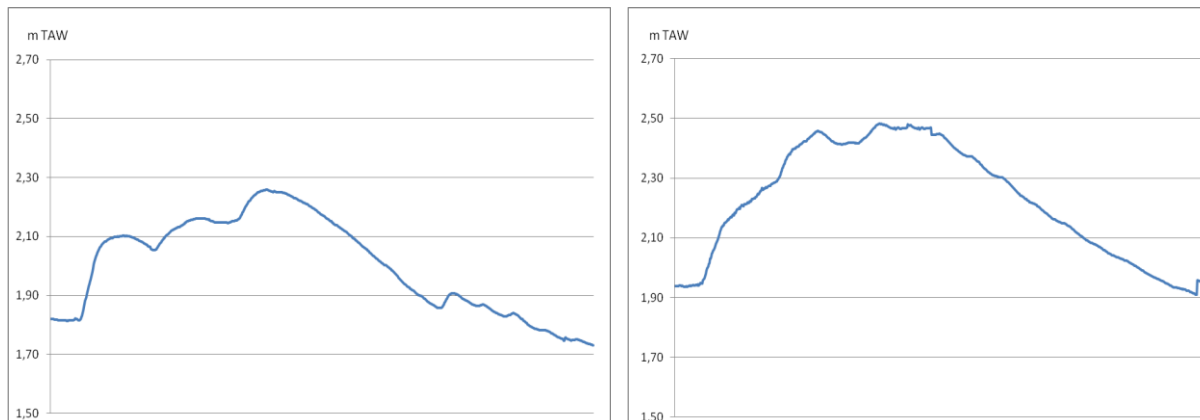
- 1 **Romboutswerveader** (Dammesteenweg) Damme :
oppervlaktewaterpeil en grondwaterpeil
- 2 **Ronselaerebeek** (Ronselaerstraat) Dudzele (Brugge) :
oppervlaktewaterpeil, grondwaterpeil, neerslag
- 3 **Zwinnevaart** en **Leopoldkanaal** (Koolkerkenweg) Oostkerke (Damme) : oppervlaktewaterpeil
- 4 **Vuile Vaart** (Greveningedijk) Westkapelle (Knokke-Heist) :
oppervlaktewaterpeil, grondwaterpeil, neerslag
- 5 **Isabellavaart** (Westkapellestraat) Heist (Knokke-Heist) :
oppervlaktewaterpeil, grondwaterpeil, neerslag
- 6 **Ronselaerebeek** (Oostkerkestraat) Dudzele (Brugge) :
oppervlaktewaterpeil
- 7 **Zuidwatergang** (Dudzelebaan) Westkapelle (Knokke-Heist) :
oppervlaktewaterpeil
- 8 **Bardelenhuisbeek** (Kasteelstraat) Dudzele (Brugge) :

van de Ronselaerebeek (t.h.v. het pompemaal) (6) wordt ook hier het rekenkundig verband tussen de drie meetpunten als maat genomen om de polderpeilen over het hele gebied in te schatten en de waterbeheersinstrumenten te sturen. In de loop van januari 2011 is, in het kader van het door de VLM begeleide natuurinrichtingsproject "Dudzeelse Polder", een nieuw meetpunt door de Zwin-Polder in beheer genomen. Dit meetpunt (8) is gelegen op de Bardelenhuisbeek te Dudzele en zal, naast oppervlaktewaterpeilen, ook de saliniteit van het water registreren⁴.

⁴ Voor een uitgebreid relaas over het natuurinrichtingsproject "Dudzeelse Polder", zie verder

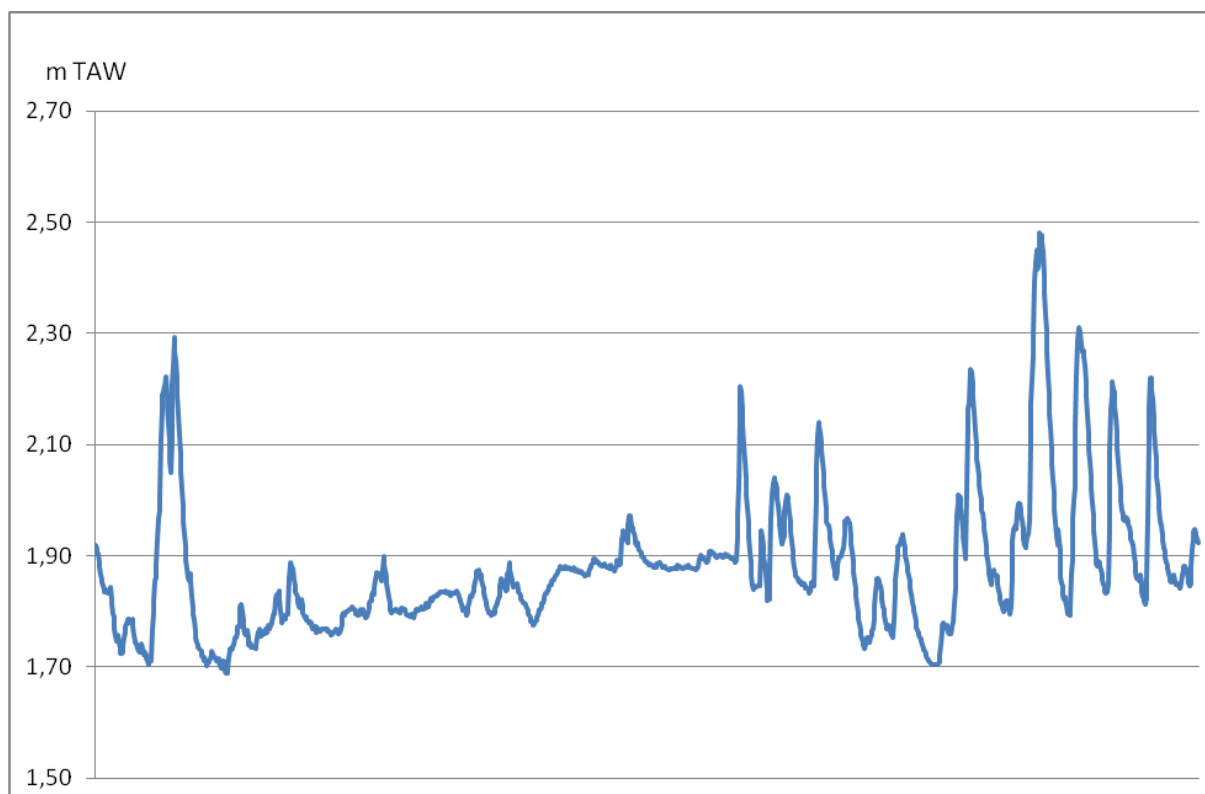
2.2.2.2 Hoogwaterbeheer

In het eerste halfjaar was er slechts een korte periode van licht hoge polderpeilen, nl. einde februari begin maart, met een hoogste waterstand van 2,29 m TAW. Zo rustig de eerste zeven maanden van

Peilverloop Ronselaerebeek (links) en Vuile Vaart (rechts) tijdens de periode van wateroverlast van 11 tot 19 november 2010

het jaar waren, zo turbulent waren de overige maanden op het vlak van het peilverloop. We toetsen dit, voor wat betreft het **oostelijke poldergebied**, aan de hand van de peilmetingen op de Vuile Vaart te Westkapelle (Knokke-Heist). Half augustus kregen we reeds een eerste voorsmaak van wat ons in de latere herfst nog zou te wachten staan. De peilen stegen, als gevolg van de grote neerslag (97 mm op 16 augustus), onmiddellijk naar 2,20 m TAW. De verdere augustusmaand bleef afwisselend nat en droog met voortdurend schommelende peilen. In september deed zich min of meer hetzelfde fenomeen voor en werd er alert gereageerd op de aanhoudende neerslag. De peilen konden nog redelijk goed binnen de bandbreedte 1,70 – 1,90 m TAW gehouden worden. In oktober was er vervolgens een relatief korte droge periode binnen dewelke de peilen, uit voorzorg, laag werden gehouden. Maar vanaf einde oktober tot halverwege december heeft het dan bijna onafgebroken geregend, waardoor de peilen steeds moeilijker onder controle te krijgen waren. Met de eerste opstoot van einde oktober, als gevolg van 62 mm regen op 23 oktober, was het peil gestegen tot maximum 2,24 m TAW, doch enkele dagen later waren de peilen opnieuw naar een aanvaardbaar niveau gedaald. Aangezien ook het alarmpeil (2,40) nog niet bereikt was, werd de inzet van mobiele pompen als voorbarig geacht. Anders was het met de peilopstoot van november. De ondertussen verzadigde bodem was er oorzaak van dat de 80 mm neerslag die gedurende 10 opeenvolgende dagen viel, grote gevolgen had voor het peilverloop. Deze stegen op 14 november naar een maximum van 2,48 m TAW. Dit was meteen het signaal om de mobiele pompen op de Noord- en Zuidwatergang en op de Zwinnevaart in te zetten. Een nieuwe wateropstoot op 25 november maakte de inzet van de drie pompen opnieuw noodzakelijk tot 26 november. In totaal werd in november aldus 275 uren gepompt wat een totale uitgave betekende van 9.707,15 euro. Een gedeelte van deze uitgave zal door het gemeentebestuur van Knokke-Heist vergoed worden overeenkomstig een akkoord van 6 april 2010. De bijdrage van de stad Damme is pas van toepassing

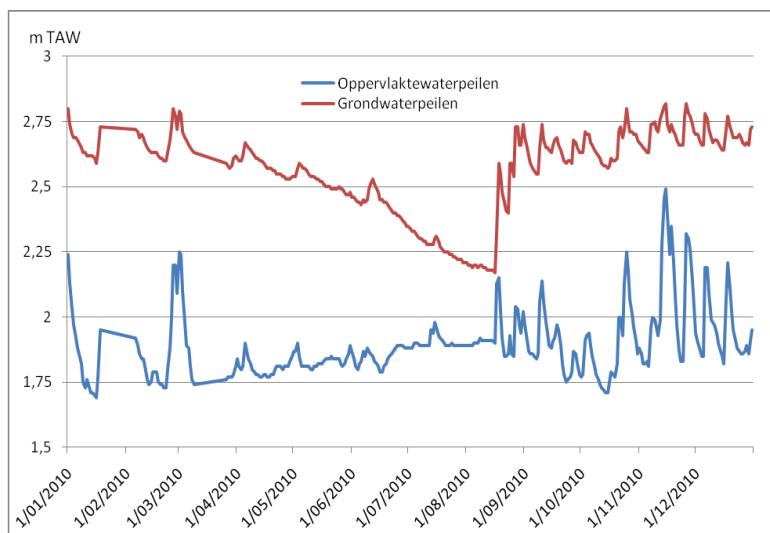
Peilverloop Vuile Vaart tussen 1 januari en 31 december 2010

vanaf 2011. Het Bestuur stelt vast dat er bij wateroverlast vaak te laat wordt opgetreden, zodat de positieve invloed van de mobiele pompen onvoldoende tot zijn recht komt. Er werd dan ook besloten om in de toekomst de inzet van de mobiele pompen te versnellen waarbij echter niet geraakt wordt aan het alarmpeil van 2,40 m TAW op de Vuile Vaart. Bij de beoordeling van de toestand zal rekening gehouden worden met zowel de voorbije weersomstandigheden en de gevolgen daarvan op de bodemverzadiging als met de weersverwachtingen.

In het **westelijke poldergebied** wordt de algemene waterbeheerssituatie getoetst aan de hand van de metingen op de Ronselaerebeek ter hoogte van de Amelinsbrugstraat. Op die plaats kan ook het werkelijke effect van het vast pompgebied op de Ronselaerebeek nagegaan worden. De metingen ter hoogte van het bufferbekken worden immers dermate door de pompen beïnvloed dat deze niet als representatief voor het hele gebied kunnen gelden. In het westelijke poldergebied komen de perioden van wateroverlast uiteraard overeen met hetgeen zich in het oostelijke gebied heeft voorgedaan, doch hier is het effect van de pompinstallatie duidelijk merkbaar. Doorheen het jaar zijn dan ook de perioden van stabiele peilen, afgewisseld met perioden van fluctuaties, goed te onderscheiden. De maximum polderpeilen liggen hier gemiddeld ongeveer 25 cm lager dan deze in het oostelijke gebied. Op de detailgrafieken van de verschillende perioden van wateroverlast is te zien dat de terugkeer naar de normale waterstand na een piekwaarde duidelijk sneller gaat dan dat in het oostelijke gebied het geval is. Over het gehele jaar valt het op dat de peilen in het westelijke poldergebied redelijk goed

onder controle geweest zijn. De aanwezigheid van het vaste gemaal met voldoende pompcapaciteit is hier uiteraard de oorzaak van, maar de modernisering van de peilinstellingen heeft ertoe geleid dat het pompstation nu beter kan aangestuurd worden waardoor een fijnere peilregeling mogelijk is.

2.2.2.3 Laagwaterbeheer

Vergelijking oppervlakte- en grondwaterpeilen t.h.v. het meetpunt Isabellavaart tussen 1 januari en 31 december 2010

Naast de beheersing van het hoogwaterrisico, is er voor de Polderbesturen een belangrijke taak weggelegd inzake het tegengaan van verdroging. De Polder heeft hierin reeds een lange ervaring opgebouwd. Zoals gezegd was 2010 globaal genomen een jaar met relatief veel neerslag, maar deze was zeer ongelijk verdeeld. Het is in de regel pas vanaf einde maart dat een bevoeiingspeil wordt ingesteld, en dit traditioneel tot einde oktober.

De langdurig droge perioden van april, juni en vooral juli zouden de meest kritische moeten geweest zijn om een voldoende hoog peil te kunnen waarborgen. Doch zowel in het oostelijke als in het westelijke poldergebied konden de polderpeilen zeer stabiel en op een aanvaardbaar bevoeiingsniveau gehouden worden. Dit had, vooral in de droogteperioden, te maken met de uitgebreide mogelijkheden die de Polder bezit tot kunstmatige aanvulling van het oppervlaktewater via de effluentlozing van het zuiveringsstation te Knokke, en via de verscheidene watercaptatiepunten op de Damse Vaart en de Brugse Ringvaart.

2.2.2.4 Peilbesluiten

De Polderbesturen hebben een eeuwenlange ervaring op het vlak van peilbeheer. De peilen die heden ten dage gehanteerd worden zijn dan ook het resultaat van dit langdurig en minutieus opvolgen van de waterbewegingen in correlatie met eb en vloed. Met de toenemende belangstelling van het publiek voor het watergebeuren is de vraag ontstaan om meer duiding te geven bij de wijze waarop de Polders met die peilen omgaan. Die vraag is terecht omdat er over het algemeen weinig inzicht bestaat in de problematiek van de waterbeheersing, wat immers een buitengewoon dynamisch gegeven is. Daarom zijn de Polderbesturen van West-Vlaanderen ingegaan op een uitnodiging van het Bekkenbestuur van de Brugse Polders om deze kwestie ten gronde te bespreken. In een werkgroep onder leiding van de Bekkencoördinator, ir. Lieven Dehaene, werden interessante discussies gevoerd met het oog op het vaststellen van een handleiding voor de opmaak van

peilbesluiten. In een peilbesluit wordt vastgelegd op welke manier in een welbepaald omschreven gebied de waterstanden worden geregeld. De handleiding daartoe schetst het proces hoe dergelijke overeenkomst tot stand kan komen. Ze beschrijft ook het traject dat de betrokken partijen samen doorlopen om tot een peilbesluit te komen. Deze oefening was nodig omdat Vlaanderen, in tegenstelling tot Nederland, geen wettelijke basis heeft voor de opmaak van peilbesluiten.

2 Werking

2.3 Verbeterings- en onderhoudswerken – voortgangsrapportage

2.3.1 Automatisatie van stuwen

2.3.1.1 Beschrijving

Het westelijk stroomgebied van de Zwin-Polder omvat een gebied van ongeveer 3.000 hectaren, gelegen ten westen van het Leopoldkanaal. Het gebied wordt grosso modo begrensd door :

- noord : de Zuidhavenrandweg van de Zeebrugse achterhaven
- oost : het Schipdonk- en Leopoldkanaal
- zuid : de Vaart Brugge-Sluis (Damse Vaart)
- west : het Boudewijnkanaal

De afwatering gebeurt hoofdzakelijk tijgebonden via twee uitwateringspunten naar het Leopoldkanaal, nl. de Ronselaerebeek en het complex Romboutswerveader/Reygaertsbeek. Beide deelstroomgebieden vormen een waterhuishoudkundig geïntegreerd gebied via de verbinding Reygaertsbeek. De uitwateringsconstructies bestaan uit klepstuwen met daarachter een sifon onder het Schipdonkkanaal. Op de eindpunten van de afwatering, waar de sifons in het Leopoldkanaal uitmonden, zijn terugslagkleppen aangebracht. Via een bypass t.h.v. het uitwateringspunt Romboutswerveader/Reygaertsbeek kan, ook bij opgehaalde klepstuwen, water uitgewisseld worden tussen de stroomgebieden van de Romboutswerveader en de Ronselaerebeek.

Het oostelijk stroomgebied is ongeveer 7.000 hectaren groot, inbegrepen de Nieuw Hazegraspolder en de buiten poldergebied gelegen woonzones van Knokke en van Heist. Dit gebied wordt begrensd door:

- noord : de kustlijn
- oost : de grens met Nederland
- zuid : de Vaart Brugge-Sluis (Damse Vaart)
- west : het Leopoldkanaal

Het gebied watert volledig af naar het Leopoldkanaal via tijgebonden lozingen. In dit gebied zijn, van noord naar zuid, volgende waterlopen van belang voor de afwatering : Isabellavaart, Noordwatergang, Zuidwatergang, Zwinnevaart en Moerader. De uitwateringsconstructies bestaan eveneens uit klepstuwen met daarachter een uitwateringskoker die rechtstreeks op het Leopoldkanaal uitmondt. Terugslagkleppen verhinderen terugvloeien naar de polder.

2.3.1.2 Waterbeheer

In zomertoestand wordt het water kunstmatig op peil gehouden door het gepast instellen van de klepstuwen en, zo nodig, het inlaten van water uit de Brugse Ringvaart (voor het deelstroomgebied Ronselaerebeek) en uit de Damse Vaart (voor de deelstroomgebieden Romboutswerveader en Moerader). Daarbij wordt een (zomer)streefpeil aangehouden van 1,95m TAW voor de Ronselaerebeek en de Reygaertsbeek, 1,85m TAW voor de Romboutswerveader en 1,95 tot 2,15m TAW voor de Moerader. In

De geautomatiseerde klepstuwen
op de Romboutswerveader en de Reygaertsbeek

wintertoestand wordt voor het gehele westelijke gebied een peil van 1,75m TAW nagestreefd, waar dit voorheen schommelde tussen 1,30 en 1,50. Het streefpeil van 1,75m TAW is er gekomen door de uitvoering van het zgn. "Project Ronselaerebeek" en waarbij, voorafgaandelijk de uitvoering, een "protocol voor peilbeheer en peilbeheersing" is opgemaakt. Als compensatie voor het inleveren van buffercapaciteit in het westelijke poldergebied (ingevolge de verhoging van het winterstreefpeil) is gekozen voor een pompemaal op de Ronselaerebeek. Dit pompemaal kan dan, overeenkomstig de bepalingen van het protocol, ingeschakeld worden om de peilen min of meer beheersbaar te houden. Het oostelijke poldergebied vormt, met uitzondering van de voormalige Polder 's Heer Baselishoek, één peilgebied in zomertoestand, met een streefpeil van 1,85m TAW. In wintertoestand is het streefpeil voor het gehele oostelijke poldergebied vastgelegd op 1,30m TAW. De Zwinnevaart en de Isabellavaart zijn de belangrijkste waterlopen, en het is dan ook hoofdzakelijk via deze waterlopen dat het peilbeheer wordt gevoerd. Dit peilbeheer is in overeenstemming met hetgeen daarover is afgesproken in het kader van de totstandkoming van het Waterhuishoudingsplan Zwinstreek. Om vooral in de overgangsseizoenen een fijnere peilregeling tot stand te brengen was het noodzakelijk om op de belangrijkste waterlopen, zowel oostelijk als westelijk, de stuwen en terugslagkleppen te automatiseren.

2.3.1.3 Automatisatie

Afwateren op stuwpeilen is in poldergebieden vaak een moeilijke oefening. Om een zo stabiel mogelijk waterpeil te handhaven, is een permanente bewaking en bediening van de peilregelingskunstwerken nodig. Stabiele waterpeilen worden gevraagd door alle belanghebbenden, en bieden ook de grootste waarborg tegen oevererosie. Om de werking van het pompemaal, en

bijgevolg de kosten hieraan verbonden, zo laag mogelijk te houden, is het Polderbestuur in de loop van 2008 en 2009 overgegaan tot de automatisatie van de klepstuwen en terugslagkleppen op de belangrijkste uitwateringspunten, te weten Ronselaerebeek, Reygaertsbeek, Romboutswerveader, Zwinnevaart en Isabellavaart. Hierdoor wordt een fijnere en meer adequate peilregeling mogelijk en kan de Polder beter tegemoetkomen aan de voorwaarden van de peilafspraken. Vanuit een centrale besturingspost op het polderkantoor, kunnen – naast de automatisch ingestelde functies, alarmfuncties en automatische bedieningen van stuwen en pompen – tevens corrigerende acties en afstandbedieningen worden uitgevoerd. Dit vermindert aanzienlijk tijdrovend plaatsbezoek aan de installaties. Uiteraard blijven een volledige controle en handmatige bediening op het terrein zelf steeds mogelijk. Zoals op de vorige algemene vergaderingen meegedeeld heeft het Bestuur ook werk gemaakt van een verdere fijnregeling van het systeem. In het normale regime gebeurt de automatische peilregeling via meting en fijnregeling ter hoogte van de uitwateringspunten (Ronselaerebeek, Reygaertsbeek, Romboutswerveader, Zwinnevaart en Isabellavaart). Vanaf peil 2,10 m TAW is het zgn. buitengewone regime van kracht. Op respectievelijk het meetpunt Ronselaerebeek/Amelinsbrugstraat en Vuilevaart/Greveningedijk wordt dan via een vlotter, werkzaam ter hoogte van deze meetpunten, het fijnregelingsmechanisme buiten werking gesteld, waardoor alle klepstuwen plat gaan liggen, zodat maximale lozing mogelijk wordt. Zodra het polderpeil op de beide meetpunten 1,80 m TAW bereikt, geven de vlotters het signaal om het fijnregelingsmechanisme opnieuw in werking te stellen.

2.3.2 Behandeling klepstuwen tegen corrosie

De Zwin-Polder beschikt over 11 uitwateringspunten. Op 8 daarvan zijn klepstuwen aanwezig, dienstig voor de regeling van de waterpeilen. Deze klepstuwen (en medegaande terugslagkleppen) werden gebouwd in 1994 ter vervanging van de toen verouderde schuifmechanismen en houten

Behandeling van de klepstuwen
op de Ronselaerebeek en de Zwinnevaart

terugslagkleppen. Vooral de toestand van de klepstuwen werd de laatste jaren zorgwekkend. De metalen onderdelen begonnen corrosieverschijnselen te vertonen, waardoor de bewegende onderdelen soms nog slechts moeizaam ten opzichte van elkaar konden bewegen. In bepaalde gevallen resulteerde dit reeds in een totale blokkering van het systeem. Het Bestuur heeft een uitvoeringsschema opgesteld om alle klepstuwen systematisch te behandelen. Op basis van een offerte ten bedrage van 5.350 euro per stuw, werd

in 2009 gestart met de behandeling van de dubbele klepstuw op de Isabellavaart te Heist en de gecombineerde stuwen op de Romboutswerveader en de Reygaertsbeek te Oostkerke. Deze werken gebeurden door de BVBA Vandezande uit Diksmuide. In 2010 werden vervolgens de dubbele stuw op de Zwinnevaart te Oostkerke aangepakt en de stuw op de Ronselaerebeek te Dudzele. De werken houden in : het zandstralen van de metalen onderdelen, het uitvlakken van de onderdelen die na zandstralen oneffen zijn, het metaliseren van de metalen onderdelen en het behandelen met minstens twee lagen epoxy. Ook werden telkens de rubberen dichtingen vervangen. Deze tweede fase werd uitgevoerd door de BVBA Martens uit Oostkerke. Om de werken in het droge te kunnen uitvoeren, werd beroep gedaan op de onderhoudsaannemer van de Polder, nl. de BVBA Verhegge Marc uit Zedelgem. Als laatste fase in dit project zullen in 2011 de stuwen op de Moerader te Oostkerke, en op de Noord- en Zuidwatergang te Ramskapelle worden behandeld.

2.3.3 Uitvoering deelbekkenbeheerplan Zwinstreek

In het waterhuishoudingsplan, reeds daterend van 2006, formuleerde het Polderbestuur de probleemstelling met betrekking tot het **hemelwater**, de afvoer van het **bodemwater** en **drainagewater**, de **waterlopen van de tweede en derde categorie**, het **grachtenstelsel** en het **irrigatiebeheer**. Zij inventariseerde de prioritaire knelpunten en werkte er een brongerichte aanpak voor uit. In uitvoering van het Decreet Integraal Waterbeheer is, in het kader van de planvorming, het waterhuishoudingsplan opgenomen in het deelbekkenbeheerplan van het Waterschap Zwinstreek.

In het deelbekkenbeheerplan worden o.m. de acties opgesomd die de verscheidene ledenwaterbeheerders van het waterschap wensen te ondernemen op korte en middellange termijn. Bij elke actie is een concrete planning en budgettering opgemaakt. Jaarlijks worden voorstellen door het Bestuur van het Waterschap geëvalueerd en geactualiseerd. In de onderstaande tabel zijn de acties weergegeven waarvan de Zwin-Polder de initiatiefnemer is, met daarbij telkens de stand van zaken.

<i>Uittreksel uit het actieplan van het deelbekken Zwinstreek</i>		
<i>Actie</i>	<i>Raming Uitvoeringsbedrag</i>	<i>Stand van zaken</i>
Verbetering uitstroomkoker Zwinnevaart	€ 31.892,21	Uitgevoerd juni 2008
Automatisatie van klepstuwen en terugslagkleppen	€ 224.994,90	Uitgevoerd 2009
Inrichten watercaptatiepunt RWZI Heist	€ 117.500,00	Voorlopig niet verder van toepassing ; effluent voldoet niet als irrigatiewater
Verbeteren watertoevoer naar wachtbekken Ronselaerebeek	€ 73.945,27	Uitgevoerd 2009
Verbeteren uitstroomconstructie Ronselaerebeek	€ 75.000,00	Uitvoering afhankelijk van dossier "Seine-Schelde West"
Hydrologische isolatie en peilverhoging 'De Zeuge'	€ 5.000,00	Uitgevoerd in 2006

Vernieuwing en automatisatie stuw Kalsijdeader	€ 38.000,00	Niet prioritair
Verbreiding Reygaertsbeek aan monding	€ 139.150,00	Uitvoering afhankelijk van dossier "Seine-Schelde West"
Inrichten watercaptatiepunt op Schipdonkkanaal	€ 12.500,00	Uitvoering afhankelijk van dossier "Seine-Schelde West"
Optimalisatie Noord- en Zuidwatergang : - Noordwatergang - Zuidwatergang	€ 1.530.000,00 € 48.289,08 € 765.000,00	Noordwatergang (3 ^o fase : doortocht Ramskapelle) uitgevoerd in 2010
Verbetering uitstroomconstructies (excl Zwinnevaart-Ronselaerebeek)	€ 585.000,00	Uitstroomconstructie Isabellavaart wordt vernieuwd ikv aanleg havenrandweg-oost (uitvoering in 2011)
Verbeteren verbinding Noord- en Zuidwatergang	€ 25.000,00	Niet prioritair
Verbeteren verbinding Isabellavaart-Noordwatergang	€ 403.475,00	Niet prioritair
Verbeteren verbinding Zuidwatergang-Zwinnevaart	€ 705.200,00	Uitvoering voorzien ikv project A11
Totaal	€ 3.249.946,46	

Bijzondere aandacht in het actieplan deelbekken Zwinstreek gaat uit naar de optimalisatie van de **Noordwatergang** te Ramskapelle. De Noordwatergang is, samen met de Zuidwatergang, de belangrijkste waterafvoerder in het poldergebied van Westkapelle en Ramskapelle. Ze stroomt ter hoogte van het dorp Ramskapelle doorheen een terreinhoogte, de zgn. **terp van Ramskapelle**, die op een peil van ongeveer 5,00 m TAW ligt, terwijl het poldermaaiveld gemiddeld tussen de 3,00 en de 4,00 m TAW ligt. De waterafvoer richting Leopoldkanaal verloopt dus eerder moeizaam en het is dan ook van groot belang dat de doorstroming doorheen de dorpskom verzekerd blijft. De optimalisatiewerken van de Noordwatergang kaderen in een algehele ruimingsoperatie van de

Verbeteren van de doorstroom van de Noordwatergang te Ramskapelle

stroomgebieden van Zuid- en Noordwatergang met het oog op de verbetering van het waterafvoerend vermogen van deze waterlopen. In de doortocht van het dorp werd in 2007 en 2008 gestart met de verbetering van de waterloop, en dit tegelijk met de riolerings- en dorpverfraaiingswerken door het gemeentebestuur van Knokke-Heist. Deze verbeteringswerken gebeurden in het kader van de onderhoudswerken aan onbevaarbare waterlopen 3° categorie. Zodoende worden de kosten integraal door het gemeentebestuur gedragen. De eerste twee fasen hadden betrekking op het tracé tussen de Ramskapellestraat en de Heistlaan over 370 m. In de eerste fase is o.m. ook de bodem van de brug ter hoogte van de Ramskapellestraat met een 40-tal cm verdiept geweest en werd het gewelf in zijn geheel gerestaureerd. In het onderhoudsprogramma 2009-2010 werd vervolgens de derde fase aangepakt. Dit is het belangrijkste knelpunt, nl. het ± 120 m lange gedeelte stroomopwaarts de Ramskapellestraat waar bebouwingen tot tegen de oever van de waterloop aanleunen. Uit metingen is gebleken dat de bodem hier ongeveer 40 cm boven het gewenste peil ligt. Hier is dan ook gekozen voor een nieuw profiel met betonnen U-profielen in de bodem op peil $\pm 0,85$ m TAW en daarbovenop schuine taluds met doorgroeitegels. Gelet op het feit dat het hier een uiterst delicate uitvoering betreft, werd in overleg met de aannemer een expert aangesteld die een tegensprekelijk rapport van plaatsbeschrijving heeft opgesteld met betrekking tot de aanpalende eigendommen. De werken werden aangevat op 4 oktober 2010 en hebben ongeveer twee weken in beslag genomen. Gelet op de grote moeilijkheidsgraad en het gevaar voor instabiliteit van enkele aanpalende gebouwen, zijn de werken door het Bestuur op de voet gevolgd geweest. Door de technische bekwaamheid van de BVBA Verhegge Marc uit Zedelgem zijn de werken tot een goed einde gebracht. Met de wateroverlast van november 2010 is het effect van de ingreep reeds onmiddellijk kunnen getest worden en daaruit is duidelijk gebleken dat de werken een zeer gunstige uitwerking hadden. Voor het gedeelte van de Noordwatergang tussen de Heistlaan en de monding (lengte ca. 330 m), heeft het Bestuur dan weer gekozen voor een natuurtechnisch profiel, dat tegelijk de afvoer en de berging moet ten goede komen. Hieromtrent zijn onderhandelingen met de aanpalende eigenaars en gebruikers lopende. De gefaseerde werken aan de Noordwatergang gebeuren met kredieten gespreid over de begrotingen 2007, 2008, 2009, 2010 en 2011.

2.3.4 Onderhoudswerken 2009 – 2010 – 2011 – 2012

2.3.4.1 Algemeen

In tegenstelling tot voorgaande jaren kregen we in 2010 een najaar met uiterst nadelige weersomstandigheden voor de uitvoering van de gewone werken van onderhoud en instandhouding aan de waterlopen. De werken startten, zoals gebruikelijk, omstreeks 1 september, maar de aanhoudende regen zorgde ervoor dat niet alleen de landbouwwerkzaamheden in het gedrang kwamen, maar ook de onderhoudswerken slechts schoorvoetend konden opschieten. Einde oktober was dan ook nog maar ongeveer de helft van de onderhoudswerken uitgevoerd. De naderhand steeds verslechterende weerssituatie maakte het voor de Polder onmogelijk om vóór het jaareinde het

onderhoudsprogramma af te ronden, zoals gebruikelijk is. Vervolgens werden na 1 januari 2011, in de mate van het mogelijke, de werken herstart. Ook omstreeks de periode van huidige Algemene Vergadering zijn er nog steeds werken aan de gang. Het feit dat het Bestuur hardnekkig vasthoudt aan de integrale uitvoering van zijn onderhoudsprogramma heeft te maken met het inzicht dat binnen poldergebieden een goed onderhouden waterloppennet cruciaal is voor de instandhouding van het gebied, en dat alle belanghebbenden hier baat bij hebben : bewoners, landbouw, industrie, natuur,... Bovendien heeft de Minister, na de zware overstromingen van medio november, aan alle waterbeheerders de uitdrukkelijke boodschap meegegeven om alles in het werk te stellen hun watersystemen in optimale staat van onderhoud en instandhouding te houden en, voor zover dit nodig zou zijn, een inhaalbeweging te maken opdat snel en adequaat kan gereageerd worden op situaties van wateroverlast.

Voor de organisatie van de onderhoudswerken is, zoals dat de vorige jaren het geval was, samengewerkt met de Nieuw Hazegraspolder. De werken maken het voorwerp uit van één bestek en plan en werden door één en dezelfde aannemer uitgevoerd. Elke Polder gunt de werken voor zijn eigen aandeel en staat in voor het toezicht binnen zijn eigen gebied. Er werd ook opnieuw een samenwerking opgezet met Vlaamse Overheid, VMM – Afdeling Operationeel Waterbeheer – voor de gelijktijdige uitvoering van enerzijds de maaiwerken aan de onbevaarbare waterlopen 1° categorie (Isabellavaart en Zwinnevaart) en anderzijds de overige waterlopen (2° cat., 3° cat. en niet-gerangschikte onbevaarbare waterlopen). Uitvoerder van de werken was de BVBA Verhegge Marc uit Loppem voor een (voorlopig) bedrag van 396.885,84 euro (m.u.v. de waterlopen 1° cat.).

De jaarlijkse onderhoudswerken worden, conform de wetgeving op de overheidsopdrachten, meestal gegund op basis van een beperkte aanbesteding. In het basisbestek is een clause opgenomen die de mogelijkheid biedt om, onder dezelfde voorwaarden, doch mits prijsaanpassing, het oorspronkelijke contract te verlengen voor drie jaren, volgend op de oorspronkelijke overeenkomst. Aangezien deze overeenkomst dateert van 2007, moet voor de onderhoudswerken 2011 een nieuwe aanbesteding gehouden worden. Daartoe zal, steeds volgens de vigerende wetgeving inzake overheidsopdrachten, in de loop van het voorjaar een oproep tot kandidaten gebeuren. Na selectie zal het Bestuur vervolgens de geselecteerde aannemers uitnodigen hun offertes in te dienen. De gunning aan de laagste regelmatige inschrijver kan dan worden verwacht in juni 2011. Na goedkeuring van de gunning door de Provinciegouverneur krachtens artikel 85 van de polderwet, kan ten slotte het bevel van aanvang van de werken aan de aannemer worden verleend. Zodoende kunnen de onderhoudswerken effectief van start gaan rond 1 september, wat de meest geschikte periode is inzake het vermijden van schade aan eigendommen en gewassen.

2.3.4.2 Maai- en ruimingsschema's

De wijze waarop het gewone onderhoud van de onbevaarbare waterlopen, zoals reit- en ruimingswerken gebeurt, is tegenwoordig vaak onderwerp van kritiek. De mondigheid van de burger

heeft ook hier zijn impact, maar de toestand op het terrein wordt ook steeds moeilijker. De toenemende bebouwing in poldergebied en de bewoning vlak bij waterlopen veroorzaken spanningen inzake de onderhoudsmogelijkheden van de waterlopen. Landbouwers zijn traditioneel vertrouwd met de polderwerkzaamheden en voelen ook beter de noodzaak aan van een goed waterbeheer. Nieuwe bewoners kennen deze tradities niet en beschouwen de waterlopen vaak als hinderend en zelfs soms als stortplaats. Het is onder meer de taak van de Polderbesturen om die bevolkingsgroep te sensibiliseren en duidelijk te maken dat waterbeheer, ook voor hen, levensnoodzakelijk is. De Zwin-Polder heeft in dit verband een schema opgesteld ten behoeve van de onderhoudsaannemer. In dit schema worden aangegeven :

- de verschillende trajecten van waterlopen die een bijzonder beheer behoeven
- wat dit 'bijzonder beheer' precies inhoudt
- het tijdstip waarop moet, mag of niet mag gewerkt worden
- richtlijnen voor het plaatsen of afvoeren van de specie
- enz.

Ten behoeve van de ingelanden heeft de Zwin-Polder eveneens een folder ter beschikking (zie verder) waarin uitgelegd wordt wat de taak van de Polder is ten aanzien van het lokale waterbeheer en welke de verplichtingen zijn van de aangelanden.

2.3.4.3 Code van goede praktijk voor bagger- en ruimingsspecie

Met een besluit van 9 februari 2006 heeft de Vlaamse Minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur zijn goedkeuring gegeven aan de zgn. "Code van Goede Praktijk" voor bagger- en ruimingsspecie. Deze code werd opgesteld door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). De code is ook van toepassing voor de Polderbesturen. Zij voorziet grosso modo in het **gecontroleerd ruimen en behandelen van slib**, afkomstig uit onder meer de onbevaarbare waterlopen. Dit gebeurt in principe door **monsternamen en analyse**. Afhankelijk van het resultaat van de analyse kan ofwel op de oevers worden gestort ofwel gecontroleerd worden afgevoerd. Het plaatsen van het slib op de oevers, zoals het van oudsher gebeurde, kan in de toekomst enkel nog wanneer de kwaliteit van het slib niet slechter is dan de kwaliteit van de ontvangende (aanpalende) grond. Deze ontvangende grondstroken worden in verschillende bestemmingstypes ingedeeld, gaande van bewoning en industrie over landbouw tot natuur. Het bestemmingstype wordt afgeleid uit de gewestplannen en bepaalt de strengheid waarop met het slib moet worden omgegaan. Zo zijn bvb. in natuurgebied strengere normen van toepassing dan in landbouwgebied of industriegebied.

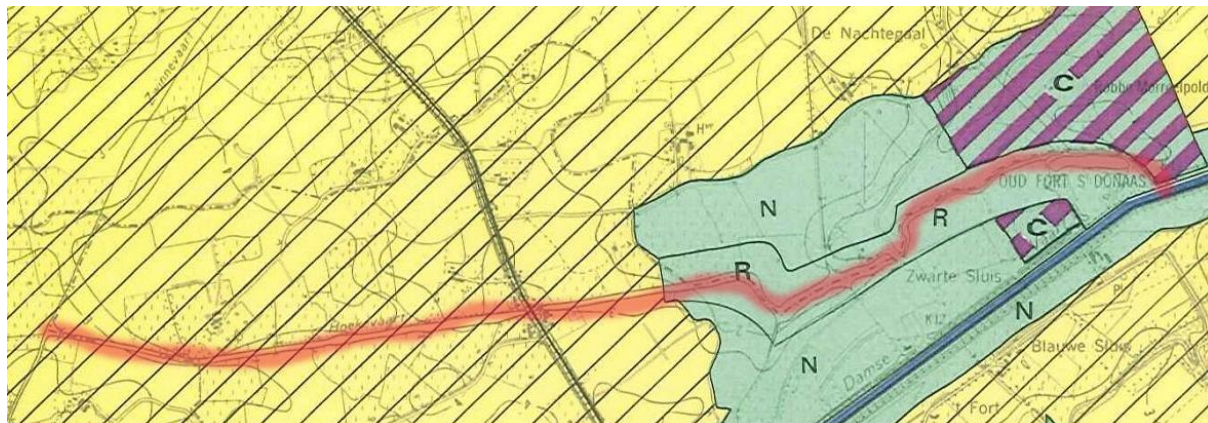
2.3.4.4 Onbevaarbare waterlopen 2° categorie

Op de waterlopen 2° categorie, waarvan de kostprijs integraal terugbetaald wordt door de **Provincie West-Vlaanderen**, zijn in 2010 maaiwerken uitgevoerd over een lengte van 28,4 km. De maaispecie werd verhakseld over 18,5 km. De voorziene oeverherstellingen aan de Romboutswerveader zijn, omwille van de weersomstandigheden, uitgesteld. Het totaal bedrag van tot dusver uitgevoerde werken ten laste van de provincie bedroeg einde 2010 : **34.396,38 euro**. Voor 2011 voorziet het Bestuur, naast de gewone maai- en begeleidende werken, de ruiming van de Hoekevaart. Uit opmetingen uitgevoerd in 2008, was al gebleken dat de **Hoekevaart** aan ruiming toe was. De vorige ruiming dateert van 1985 en werd uitgevoerd, deels van op de oevers, deels via baggering van op het water met tijdelijke depositie op twee daartoe bestemde percelen. Er

De Hoekevaart van op de "Zwarte Sluis"

werd toen ongeveer 35.000 m³ slib bovengehaald. In samenspraak met de provincie West-Vlaanderen werd in 2009 een eerste dossier opgestart ter voorbereiding van deze slibruiming. Door het ontbreken van een akkoord met de eigenaars van de percelen waar het slibdepot zou moeten

Ligging van de Hoekevaart volgens het Gewestplan

worden aangelegd, heeft het dossier grote vertraging opgelopen en is de Polder in 2010, zoals oorspronkelijk voorzien, niet tot uitvoering kunnen overgaan. In het najaar van 2010 is vervolgens, steeds in samenspraak met de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid en de Provincie West-Vlaanderen, uitgekeken naar een nieuwe locatie voor het plaatsen van de ruimingsspecie. Inmiddels zijn schriftelijke akkoorden gemaakt en ondertekend met eigenaars en gebruikers van percelen gelegen aan de Roden Ossenstraat te Westkapelle. Het betreft enkele blokken akkerland met een totale oppervlakte van ongeveer 10 hectaren. Het Polderbestuur heeft een gespecialiseerd labo aangesteld om de nodige slibstalen te nemen en te analyseren. Op zeven plaatsen, verspreid over het

ganse traject van de Hoekevaart, zijn mengmonsters genomen. Uit de resultaten van de analyses blijkt dat de kwaliteit van het slib een definitieve storting toelaat op de aanpalende percelen. Gelet echter op de omvang van de werken en de gevolgen die de slibuiming op de omgeving heeft, is ervoor geopteerd om zoveel mogelijk slib te transporteren naar het aan te leggen depot. Dit gebeurt door baggering en opspuiting. Samen met deze voorbereidingen is ook de administratieve en technische uitwerking van het dossier lopende. OVAM heeft reeds laten weten dat het gebruikscertificaat voor het inrichten van het slibdepot eerstdaags zal worden afgeleverd. In de eerste maanden van 2011 hoopt het Bestuur vervolgens ook de stedenbouwkundige vergunning te verkrijgen. Verder is het de bedoeling om vóór de vakantieperiode 2011 de aanbesteding te kunnen houden, zodat de eigenlijke uitvoering van de werken, voorlopig geraamd op **300.000 euro**, mag verwacht worden vanaf einde 2011. Met de Provincie West-Vlaanderen zijn reeds afspraken gemaakt inzake de financiering. Het betreft immers een onbevaarbare waterloop van de tweede categorie voor dewelke de kosten van onderhoud door de Provincie aan de Polder terugbetaald worden.

2.3.4.5 Onbevaarbare waterlopen 3° categorie

Op het grondgebied van **Brugge** zijn op de onbevaarbare waterlopen 3° categorie, ten laste van de stad Brugge, maaierwerken uitgevoerd over een voorlopige lengte van 27 km en werd de maaispecie verhaakseld over 17,5 km. Ten behoeve van de bevoeiing van het gebied van de voormalige Polder van Romboutswerve zijn twee knelpunten op de Fortbeek te Koolkerke aangepakt. Een gedeelte werd onder natuurtechnisch profiel heraangelegd en een moeilijke doorstroming ter hoogte van de Fortstraat werd over een kort traject van bodem- en taludbekleding voorzien. Geprogrammeerde ruimings- en oeverherstelwerken in de **Grote Vliet** te Dudzele konden niet worden uitgevoerd omwille van de slechte weersomstandigheden, maar zijn nog voorzien van zodra de terreinomstandigheden het toelaten. Voor de onderhoudswerken 2011 is aan de stad Brugge gevraagd een krediet van **90.000 euro** ter beschikking te stellen. Toezegging wordt eerstdaags verwacht.

De Zijdelingse Vaart te Brugge

Een bijzonder project betrof de **biologische slibreductie** van de **Zijdelingse Vaart**. Uit analyseresultaten van het slib was gebleken dat het slib dermate gepollueerd was dat een klassieke ruiming onbetaalbaar zou worden. Een voorlopige raming kwam uit op **1.200.000 euro**. Op basis van ervaringen door en in samenspraak met de stad Brugge werd dan gekozen voor biologische behandeling van het slib. Doel van het project was een significante reductie van het bodemslib in de grootteorde van minstens 45%, te realiseren binnen een periode van 18 maanden, met volledige verdwijning van de geurhinder. Ook eventueel aanwezige vervuilende stoffen, zoals PAK, PCB en minerale olie kunnen

biologisch afgebroken worden. De in situ-behandeling gebeurde met een bacteriepreparaat bestaande uit milieu-eigen bacteriën welke geënt zijn op zeer specifiek dragermateriaal van natuurlijke oorsprong. De behandeling is in twee fasen uitgevoerd. Een initiële fase (eerste uitstrooiing) vond plaats in het najaar van 2007, de eindfase (tweede uitstrooiing) is uitgevoerd in het voorjaar van 2008. Voorafgaandelijk de eerste fase werd, onder toezicht van de Polder, het slibniveau opgemeten en gerapporteerd. Dit gebeurde op 20 november 2007. De gemiddelde slibdikte bedroeg toen 60 cm, met maxima tot 1,16 m. Volgende metingen van de slibkolom vonden plaats op 3 april en 12 december 2008. In een tussentijds rapport van 30 december 2008 werd geconcludeerd dat er een vermindering van het slibvolume was van **24,71%**. Dit werd toen, na 13 maanden inwerking van de bacteriën, als een zeer gunstig resultaat aangemerkt. Na de laatste meting, uitgevoerd op 9 april 2010, blijkt echter dat de inklinking van de organische bestanddelen van het slib uiteindelijk slechts **32%** bedraagt, wat significant onder de oorspronkelijke doelstelling van **45%** ligt. Het totaal bedrag van deze werken, die integraal door de stad Brugge worden gedragen, is **125.235,00 euro**, gespreid over twee werkjaren. Het Bestuur heeft uit deze ervaringen geconcludeerd dat een nieuw project van biologische slibreductie voorlopig niet aan de orde is.

Te **Knokke-Heist** zijn op de onbevaarbare waterlopen 3° categorie, ten laste van de gemeente, maaiwerken uitgevoerd over 26 km en werd de maaispecie verhakseld over 23,4 km. De belangrijkste werken die op het grondgebied van Knokke-Heist en voor rekening van de gemeente werden uitgevoerd betroffen de bodem- en oeverherstelwerkzaamheden (derde fase) aan de **Noordwatergang** te Ramskapelle. Dit onderwerp is uitgebreid besproken onder punt 2.3.3. – Uitvoering Deelbekkenbeheerplan Zwinstreek – zie hoger. De totale kostprijs van de werken ten laste van de gemeente Knokke-Heist bedroeg einde 2010 : **140.231,73 euro**. Voor het begrotingsjaar 2011 is een krediet van **90.000 euro** aangevraagd.

Op het grondgebied van **Damme** bedroeg de totale lengte aan maaiwerken op de onbevaarbare waterlopen 3° categorie ten laste van de stad 9,5 km en werd de maaispecie verhakseld over 7,8 km. De oeverversterkingswerken aan de Vuile Beek te Hoeke en aan een zijtak van de Moerader te

De Vuile Beek te Hoeke, vóór en na de oeverbeschermingswerken

Oostkerke, die op het programma 2009 stonden, werden uitgevoerd in oktober 2010. De Vuile Beek is momenteel, en in afwachting dat het afvalwater van het dorp Hoeke kan gecollecteerd en gezuiverd worden, nog steeds een open riool. Om het in die waterloop massaal aanwezige riet maximaal zijn zuiverende werking te kunnen laten uitvoeren, is gekozen voor een natuurtechnisch beekprofiel in de heraanleg en zijn er afspraken gemaakt met de aangelanden om de oeverbeplanting te respecteren en de waterloop niet extra te belasten met afval en vuilnis. De totale kostprijs van de onderhoudswerken ten laste van de stad Damme bedroeg einde 2010 : **23.023,08 euro**. Voor 2011 is een krediet van **43.000 euro** op de begroting uitgetrokken.

2.3.4.6 Niet-gerangschikte onbevaarbare waterlopen

De Polder heeft, ten laste van haar eigen budget, maai- en ruimingswerken uitgevoerd aan het niet-gerangschikte waterloppennet. Ongeveer 80 % van de geprogrammeerde werken konden worden

Nieuwe leiding WH.3.6.A.

uitgevoerd. De maaiwerken bedroegen ongeveer 107,6 km en het verbrijzelen van de maaispecie werd uitgevoerd over ca. 80 km. Ruimings- en kalibreringswerken werden uitgevoerd aan verscheidene waterlopen, verspreid over het waterloppennet, over een globale lengte van 5.230 m. Vermeldenswaard is de verbetering van de afwatering die de Polder heeft uitgevoerd in de omgeving van de Rustoordstraat te Westkapelle. In het kader van de ruilverkaveling van 1975 zijn een aantal grachten gedempt en enkele nieuwe grachten aangelegd. Het Bestuur heeft

een bestaande leiding op de onbevaarbare waterloop nr. **WH.3.6.A.** met afwatering naar de **Noordwatergang** ontdekt en op die wijze, samen met de herstelling van de duiker onder de Rustoordstraat, de afwatering van het gebied tussen de Waterstraat, Herenstraat en Westkapellestraat sterk verbeterd. De totale kostprijs van de onderhoudswerken ten laste van de Polder bedroeg einde 2010 : **71.912,44 euro**. Voor 2011 voert het Bestuur het bedrag op naar 110.000 euro.

2.3.4.7 Knelpunten

Sinds 2005 probeert het Bestuur de knelpunten in het waterloppennet systematisch weg te werken. Het gaat meestal om plaatsen waar de doorstroming bemoeilijkt wordt als gevolg van bebouwingen vlakbij de waterloop. Als tweede belangrijke oorzaak moeten de talrijke dwarsingen van nutsleidingen doorheen het open tracé van de waterlopen worden aangemerkt. Alle knelpunten werden inmiddels in kaart gebracht, en de betrokken diensten, nutsmaatschappijen en particulieren worden systematisch aangesproken om deze hindernissen weg te nemen. In totaal werden een 40-tal knelpunten gedetecteerd. In het kader van de onderhoudswerken 2010 werd deze actie voortgezet. Er zijn echter nog heel wat knelpunten op te lossen en ook voor 2011 zal het Bestuur de nodige inspanningen

leveren.

2.3.4.8 Buurtwegsloten

De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de buurtwegen en hun aanhorigheden berust in principe bij de gemeentebesturen. De buurtwegsloten vormen een belangrijke schakel in het hydrologisch net. De Zwin-Polder heeft al in 1985 een overeenkomst gesloten met het gemeentebestuur van Knokke-Heist om elk jaar een onderhoudsprogramma op te stellen voor de buurtwegsloten, de -bermen en de -duikers. De overeenkomst bestaat erin dat de Polder instaat voor de administratieve afhandeling van het dossier en voor het toezicht op de werken, terwijl de gemeente elk jaar een bepaald budget op haar begroting reserveert. Tot vóór enkele jaren gebeurde de uitvoering van deze werken tijdens de winterperiode. Vanaf 2006 werd ervoor gekozen de werken aan buurtwegsloten te laten samenvallen met de onderhoudswerken aan onbevaarbare waterlopen. Dit resulteerde in een betere afstemming van beide onderhoudspakketten en tevens in gunstiger eenheidsprijzen. Voor 2010 bedroeg het totaal budget voor onderhoudswerken aan buurtwegsloten te Knokke-Heist **66.027,00 euro**. De werken omvatten enerzijds **maai- en ruimingswerken** aan de sloten langs de buurtwegen, en **profielingswerken** van bermen (gewone dienst), en anderzijds **herstellingswerken aan duikers** en andere kunstwerken (buitengewone dienst). Bij de uitvoering van de ruimingswerken wordt elk jaar een (gedeelte van een) buurtweg afzonderlijk bekeken op afwateringsproblemen, waarbij elke duiker en overgang gecontroleerd wordt op zijn waterdoorstroming en, zo nodig, vervangen. Door de slechte weersomstandigheden tijdens het afgelopen najaar en de daarmee gepaard gaande problematische landbouwwerkzaamheden is veel schade berokkend aan de buurtwegsloten en -duikers. Daarom zijn op diverse locaties herstellingen uitgevoerd of momenteel in uitvoering. Dit is het geval in de Waterstraat, Nieuwstraat, Zwinvaartstraat en Roden Ossenstraat. Daarnaast zijn een aantal beschadigde duikers hersteld, zoals o.m. in de Spelemanstraat, Mostaertdijk, Rustoordstraat en Waterstraat. Het programma voor 2011 voorziet in een globaal, geraamd bedrag van **65.218,95 euro** en zal in de loop van juni 2011 verder geconcretiseerd worden, om vervolgens in de loop van september 2011 in uitvoering te gaan.

Herstelling duikers Rustoordstraat

2.3.4.9 Onbevaarbare waterlopen 1° categorie

Het beheer van de onbevaarbare waterlopen van de eerste categorie behoort aan de VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer. Deze dienst is in januari 2011 gestart met de ruiming van delen van de Zwinnevaart en de Isabellavaart. Omdat het slib zwaar vervuild is, moet het worden afgevoerd, nadat

het voor een periode van maximum 2 maanden op de aanpalende gronden kan gestockeerd blijven. Het Polderbestuur betreurt dat deze werken niet zijn kunnen aanvangen in het najaar, daar in deze periode de minste kans op schade bestaat. Bovendien lijkt de methode die de aannemer aanwendt niet van aard om een duurzaam karakter aan deze ruimingen te geven. De werken werden immers aangevat bij zeer hoge waterstanden en er werd gewerkt zonder dat de waterlopen werden afgedamd en drooggelegd. Derwijze was het de aannemer onmogelijk om de juiste diepte van de slibuiming te bepalen. Het Bestuur vreest dan ook voor ernstige oeverinkalvingen en grote schade aan de belendende percelen.

2.3.5 Waterloppennet

Het dichte netwerk van waterlopen, beken, sloten en grachten, eigen aan poldergebieden, speelt een belangrijke rol in het waterkwantiteitsbeheer. Permanente bewaking en instandhouding van dit waterloppenstelsel is dan ook essentieel. Om hieraan concreet invulling te geven, heeft de algemene vergadering in zitting van 19 februari 2002 het bestuur een middel verschaft om soepel in te spelen op problemen van afwatering en bevoeiing, die veelal door particulieren onderling niet kunnen worden opgelost. Het bestuur beslist thans zelf, op grond van artikel 106 van de polderwet¹, over de noodzakelijkheid om bepaalde waterlopen al dan niet in eigen beheer te nemen. Meestal wordt dergelijke beslissing genomen op vraag van één of meer aangelanden (eigenaars en/of gebruikers) die samen niet in staat zijn een lokaal, waterhuishoudkundig probleem op te lossen. Steeds vaker neemt het Bestuur ook eigen initiatieven voor inbeheername van nieuwe waterlopen. De algemene vergadering wordt vervolgens elk jaar op haar gewone zitting de meest actuele kaart ter bekrachtiging voorgelegd, met de volledige lijst van de waterlopen die de polder op dat ogenblik in beheer heeft, inclusief de uitbreiding van het laatste jaar.

Op 1 januari 2010 bedroeg het waterloppennet 280.201 m, onderverdeeld als volgt :

1° categorie	2° categorie	3° categorie	Niet-gerangschikt	Totaal
15.812 m	32.471 m	85.508 m	146.410 m	280.201 m

Ook in 2010 heeft het Bestuur het beheer overgenomen van een aantal particuliere grachten en ze aldus in het officieel waterloppennet ondergebracht, nl. :

- de waterloop met nieuw nr. WH.6.3.5.1.1. in het Zeebrugse achterhavengebied over 860 m
- de waterloop met nieuw nr. WH.6.3.4.5.1. te Dudzele (Kruisabele) over 960 m
- de waterloop met nieuw nr. WH.6.3.1.4. aan de Kleine Molenstraat te Dudzele over 295 m

Na correctie van vroegere foutieve gegevens bedraagt op 1 januari 2011 het waterloppennet 281.842m,

¹ Artikel 106 : Ten opzichte van de eigendommen die deel uitmaken van hun gebied, beslissen de polderbesturen over de noodzakelijkheid gebruik te maken van deze erfdienstbaarheden, en de rechterlijke overheid, aangewezen in artikel 21 van het Veldwetboek, is slechts bevoegd uitspraak te doen over het bedrag der verschuldigde vergoedingen.

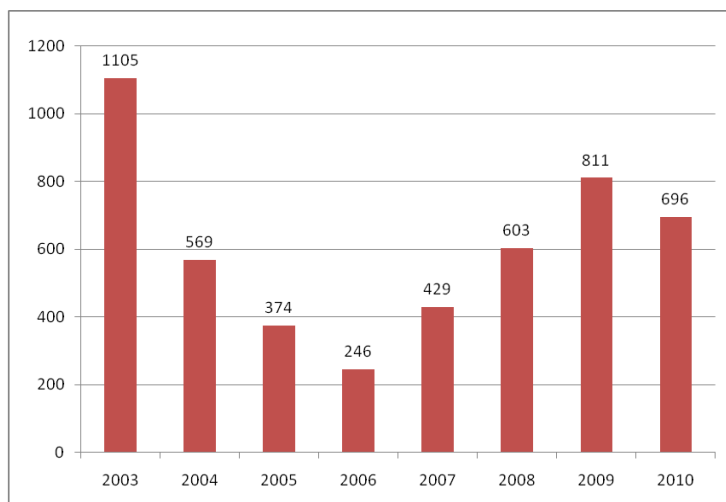
onderverdeeld als volgt :

1° categorie	2° categorie	3° categorie	Niet-gerangschikt	Totaal
15.812 m	32.471 m	85.933 m	147.626	281.842

2.3.6 Exotenbestrijding

De term "exotenbestrijding" heeft pas de laatste jaren ingang gevonden bij de waterbeheerders. De muskusratbestrijding moet gezien worden als de eerste vorm van exotenbestrijding. Waar in de jaren '80 de **muskusrat**, destijds geïmporteerd uit Canada, nog een belangrijke oorzaak was van schade aan de waterlopen en dijken, zijn de populaties tegenwoordig dermate gereduceerd dat er nauwelijks nog van een probleem kan gesproken worden. Sinds 2002 beschikken we over gedetailleerde vangstgegevens voor het ganse poldergebied en, bij uitbreiding, voor de Regio Zwinstreek (Noord-Oost), dat de gemeenten Knokke-Heist en Damme omvat, alsook de Brugse deelgemeenten Dudzele, Koolkerke en Zeebrugge. Het regiogebied Noord-Oost beslaat ca. 17.000 hectaren. In de regio bestaat een samenwerkingsverband tussen de gemeenten en de polders, onder de coördinatie en leiding van de provincie. Het provinciebestuur plaatst een aantal veldwerkers ter ondersteuning en begeleiding van de eigen werkrachten van gemeenten en polders, en staat ook in voor de financiering van de materiële benodigdheden, zoals klemmen, fuiken, enz.,... Ook de investeringen in vervoer worden door de Provincie gesubsidieerd.

Over 2010 werden in de volledige Regio Zwinstreek nog slechts 11 muskusratten gevangen. In 2008

Vangsten van de bruine rat in de Regio Zwinstreek
tussen 2003 en 2010

waren dat er nog 73, terwijl dit getal in de jaren vóór 2000 nog stevast vele duizenden bedroeg. Daarentegen is de **bruine rat** sedert het begin van de jaren 2000 in gestage opmars. De bruine rat is weliswaar geen exoot, doch het gevaar voor de volksgezondheid dat dit dier veroorzaakt maakt een gedegen bestrijding noodzakelijk. De prestaties voor de rattenbestrijding heeft dan ook in toenemende mate op de bruine rat betrekking. De bruine rat was in het begin van de jaren 2000 een eerder marginaal verschijnsel. Tussen

2002 en 2006 werd eerst een neerwaartse trend vastgesteld in het aantal vangsten : 2003 (1.105), 2004 (569), 2005 (374) en 2006 (246). Sedert 2007 worden echter opnieuw merklijk meer bruine ratten gevangen : 429 (2007), 603 (2008), 811 (2009) en 696 (2010). Deze cijfers moeten sterk

genueanceerd worden, aangezien de bestrijding van de bruine rat niet alleen met klemmen en fuiken gebeurt, maar ook met giftige lokazen. Uiteraard kunnen enkel de gevangen dieren geteld worden en is het gissen naar het aantal dat wordt vergiftigd. Maar de toestand op het terrein en de vele klachten van particulieren maken het duidelijk dat de bestrijding van de bruine rat intensief zal moeten opgevoerd worden.

Een derde aandachtspunt inzake exotenbestrijding betreft de **Grote waternavel**. Deze waterplant is vermoedelijk in onze waterlopen terecht gekomen via particuliere vijvers. De plant heeft de eigenschap dat ze in korte tijd dermate kan groeien dat ze het volledige wateroppervlak koloniseert. Dit kan vervolgens de waterafvoer belemmeren en tot wateroverlast leiden. Het probleem is dat de plant niet onmiddellijk herkend wordt, waardoor ze vrij kan woekeren. Eens een sloot volledig is dichtgegroeid, is het nog zeer moeilijk om ze te bestrijden. In bepaalde delen van de Zwin-Polder, voornamelijk in de Ronselaerebeek en enkele zijwaterlopen, is de Grote waternavel sinds enkele jaren op geïsoleerde plaatsen gesignaleerd. Door alert op te treden, ook in private grachten, is de Polder er steeds in geslaagd de plant onmiddellijk te verdelgen, waardoor uitbreiding kon worden voorkomen. Het probleem blijft dan ook een belangrijke en jaarlijks terugkerende actie.

2.3.7 Dijkenbeheer

Sinds 1996 werkt de Zwin-Polder samen met de provincie West-Vlaanderen voor het behoud, beheer en herstel van de polderdijken. Deze dijken nemen een unieke plaats in het cultuur-historisch patrimonium van de polderstreek in. Ze worden ook erg gewaardeerd als recreatieve en ecologische landschapselementen. In 2003 heeft het provinciebestuur een studie voltooid betreffende het toekomstig beheer en herstel van de dijken in de Zwinstreek. Mede als gevolg van de resultaten van deze studie heeft het polderbestuur in 2003 een samenwerkingsovereenkomst met het provinciebestuur ondertekend. Deze overeenkomst liep af in 2008 en het Bestuur heeft in 2009 haar goedkeuring gehecht aan een nieuwe overeenkomst, die evenwel slechts voor 1 jaar gold. De provincie liet immers weten dat, gezien een overeenkomst over 5 jaar, ook financiële gevolgen heeft voor die 5 jaar, zij nog slechts dergelijke akkoorden jaar per jaar kan aangaan. Bijgevolg werd dezelfde tekst zoals goedgekeurd door het Polderbestuur, zonder de tijdsclausule van 5 jaar, opnieuw door het Bestuur van de Polder en door de Bestendige Deputatie goedgekeurd. Hetzelfde gebeurde voor 2010.

De overeenkomst heeft betrekking op de Romboutswervedijk en de Krinkeldijk te Damme, en

De Romboutswervedijk te Damme

op de Burkeldijk, Dikkedijk (onderdeel Graaf Jansdijk), Mostaertddijk-Rodenossestraat en Greveningedijk te Knokke-Heist. Doel is om tot een meer coherent beheer van de dijken en een verhoging van de landschapswaarden te komen. Dit gebeurt aan de hand van een meerjarenplanning, opgesteld voor de periode 2009-2012. Centraal in het beheer staat het regelmatig maaien en het afvoeren van het maaisel, met als doel tot een verschraling van de bodem te komen en aldus een grotere bloemenrijkdom te bekomen. In deze meerjarenplanning is tevens een begroting van de kosten opgenomen. Het plan houdt dan ook rekening met de budgettaire mogelijkheden van de Polder. Recreatief en landschappelijk dijkenbeheer behoort immers niet tot de reguliere werkzaamheden van de lokale waterbeheerder. De Zwin-Polder heeft steeds zorg gedragen voor haar historische dijken omwille van het maatschappelijk belang dat eraan gegeven werd. Er wordt dan ook bij voorkeur samengewerkt met plaatselijke landbouwers die, in ruil voor hun verrichte arbeid, de opbrengsten kunnen verkrijgen. Ter ondersteuning van het dijkenbeheer, alsook van het beheer van enkele andere polderdomeinen, voert het Bestuur de werkzaamheden grotendeels in eigen beheer uit door middel van een gecombineerde machine voor maaien en hooikeren, die zij in 2008 heeft aangeschaft.

2 Werking

2.4 Ontwikkelingen in het gebied

2.4.1 Leopoldkanaal

Een modelleringsstudie van het gebied Leopoldkanaal – Braakman, uitgevoerd in 2005 en 2006, toonde aan dat een pompgemaal van 40 m³/s aan de monding van het Leopoldkanaal en met lozing rechtstreeks op de Noordzee, een verantwoorde keuze zou zijn om de huidige en toekomstige problemen van hoge waterstanden in het stroomgebied van het Leopoldkanaal te voorkomen. Dergelijk gemaal zou, in extreme omstandigheden, een peilverlaging in het Leopoldkanaal teweegbrengen van ca. 50 cm en in de Zwin-Polder, afhankelijk van het gebied, een verlaging variërend tussen de 15 en 30 cm. Deze berekening is gebaseerd op een afvoernorm van 10 mm neerslag per etmaal voor het beschouwde afwateringsgebied. De beheerder van het Leopoldkanaal, NV Waterwegen en Zeewezen, heeft echter berekend dat het maximum debiet van het Leopoldkanaal slechts rond de 20 m³/s ligt, waardoor een pompgemaal van 40 m³/s een onverantwoorde investering zou zijn. Daarom heeft de NV Waterwegen en Zeekanaal – inmiddels reeds einde 2007 – een aanbesteding uitgeschreven voor de bouw van een **vijzelgemaal met een capaciteit van 10 m³/s** (2 x 5 m³/s), dat water zou overpompen van het Leopoldkanaal naar het Schipdonkkanaal. De inplantingsplaats is voorzien stroomafwaarts de kokers van de spoorlijn Brugge-Knokke. Het gemaal is ontworpen voor een aanslagpeil van 2,20 m TAW. De beheerder maakt zich tevens sterk dat de voorziene capaciteit voldoende is om de veiligheid te waarborgen en dat er geen pompbeperking zal zijn in functie van het peil van het Schipdonkkanaal. Een zgn. ‘passende beoordeling’ diende te worden opgemaakt ingevolge de mogelijke impact van het project op de Speciale Beschermingszones, met name het Europese Vogelrichtlijngebied ‘Poldercomplex’ en een aantal Habitatrichtlijngebieden. Deze passende beoordeling werd voorwaardelijk gunstig geadviseerd

Het Leopoldkanaal

door het Agentschap Natuur & Bos en vervolgens aan de Cel MER voorgelegd. De Cel MER heeft geoordeeld dat het project niet MER-plichtig is. Uiteindelijk werd de bouwvergunning in de loop van 2010 afgeleverd.

In opdracht van de VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer, werd in 2008 en 2009 een nieuwe modelleringsstudie uitgevoerd. Doel van deze studie was om, in tegenstelling tot de vroeger uitgevoerde studies, een hydrodynamisch model tot stand te brengen voor het stroomgebied van het Leopoldkanaal. Deze studie wijkt in die mate af van alle vorige studies dat ze nu een beter inzicht geeft in de dynamiek van de polderwaterlopen. Met het nieuwe model kunnen peilen en debieten weergegeven worden op elke plaats langs de waterlopen en kunnen overstromingen gesimuleerd worden. Zo kunnen knelpunten gedetecteerd worden en gepaste maatregelen voorgesteld worden. Om antwoorden te geven op de vele vragen van de diverse waterbeheerders werden in het kader van de studie een 20-tal scenario's geanalyseerd. De belangrijkste scenario's hadden betrekking op de plaatsing van één of meerdere pompstations met verschillende capaciteit aan de monding van het Leopoldkanaal, waarbij zowel naar het Schipdonkkanaal als rechtstreeks op de Noordzee wordt uitgewaterd. Voor de Zwin-Polder geldt als belangrijkste conclusie dat de impact van een pompstation met een capaciteit van 10 m³/s reeds significant is op het waterpeil van het kanaal zelf, doch dat de capaciteit zou moeten opgedreven worden tot 30 m³/s om ook invloed uit te oefenen op de polderpeilen. Om die capaciteit, in het kader van het lopende dossier, te verhogen, heeft de Zwin-Polder, samen met de gemeente Knokke-Heist, volgende werkwijze aan de Minister voorgesteld :

1. het raamwerk van het pompgebouw verruimen, d.w.z. het bouwwerk dermate vergroten dat meerdere vizels kunnen geïnstalleerd worden
2. in een eerste fase 10 m³/sec installeren
3. in een volgende fase de pompcapaciteit, eventueel stapsgewijs, uitbreiden tot 30 m³/sec of meer, volgens noodzaak en mogelijkheden

Daarbij dient uiteraard aandacht besteed aan de in te stellen aan- en afslagpeilen van de pompen, want het zijn precies deze elementen die de goede werking van het systeem, en dus de mate van veiligheid, bepalen.

2.4.2 A11 (voorheen AX)

De A11 is de verbinding tussen de N49 (Natiënlaan) te Westkapelle (Knokke-Heist) en de N31 (Expresweg) ter hoogte van de Blauwe Toren te Brugge. Het plan voor de aanleg van de A11 werd middels een plan-MER getoetst aan de impact op het milieu. Na de goedkeuring van het plan-MER werd vervolgens de procedure opgestart voor het project-MER. Een project-MER is een document waarin van een voorgenomen project de te verwachten gevolgen worden geanalyseerd en geëvalueerd, en waarin aangegeven wordt op welke wijze de milieueffecten zullen vermeden, beperkt, verholpen of gecompenseerd worden. In de fase van het project-MER is, in tegenstelling tot het plan-

MER, door de initiatiefnemer reeds een concrete beslissing genomen over het studieobject, zodat het project eenduidig en concreet is bekend en beschreven. Het project-MER werd door de Cel MER goedgekeurd op 29 april 2009, zodat meteen het definitieve tracé een feit was. Vervolgens is de initiatiefnemer, samen met de studiebureaus, gedurende 2009 en 2010 bezig geweest om het dossier in detail uit te werken, zo o.m. wat betreft de impact ervan op de lokale **waterhuishouding**.

Binnen de Zwin-Polder zijn volgende ingrepen voorzien :

- bouw van een nieuwe brug over het Boudewijnkanaal
- integratie van de zuidelijke havenrandweg in de A11
- bouw van een nieuw aansluitingscomplex aan de Alfred Ronsestraat
- bouw van een brug over het Schipdonk- en het Leopoldkanaal
- aanleg van een nieuw tracé van de A11 tot aan de Natiëlaan, met kruisingen van de N300 (Heistlaan), de N376 (Dudzelestraat) en de N374 (Oostkerkestraat)
- bouw van een aansluitingscomplex op de N49 (Natiëlaan)

Ter gelegenheid van de procedures van plan- en project-MER had de Zwin-Polder reeds een aantal bezwaren en bemerkingen geformuleerd, waaraan grotendeels is tegemoet gekomen. Maar bij de studie van het referentieontwerp en de detailplannen die in 2010 zijn opgemaakt, is gebleken dat er

Een gedeelte van het tracé te Westkapelle met enkele waterlopen die wijzigingen ondergaan

op nog een aantal belangrijke punten bijsturing nodig was om te voldoen aan de eisen die de Polder vooropstelde op het vlak van de waterhuishouding. Het gaat hier in essentie om volgende aandachtspunten :

- de noodzakelijkheid om alle onderdelen van het waterlopenstelsel te kunnen bereiken voor het jaarlijkse onderhoud
- het voorzien van voldoende ruimte langs de waterlopen, waar mogelijk aan beide zijden ervan, om de onderhoudswerken te kunnen uitvoeren en de specie te deponeren
- het herbouwen, bij voorkeur met de nieuwste technologieën, van stuwen en andere kunstwerken die binnen het tracé van de A11 vallen en moeten worden afgebroken

- het inschakelen van nieuwe waterlopen in het waterloppennetwerk van de Polder waar ze een meerwaarde hebben voor de lokale waterhuishouding, alsmede het afschaffen van overbodige trajecten
- het aangrijpen van de gelegenheid om bestaande duikers te vergroten en/of te verdiepen en zo de (op dit ogenblik) gebrekkige waterafvoer te verbeteren
- het heraanleggen van sommige waterlopen onder voldoende breed profiel om het supplementaire wateraanbod ingevolge de aanleg van de A11 te kunnen opvangen, bergen en afvoeren

Het referentieontwerp werd opgemaakt door THV AX Technum-Arcadis onder leiding van het Agentschap Wegen en Verkeer van de Vlaamse Overheid. Het dient als basis voor de opmaak van het DBFM-bestek¹. Wanneer het bestek klaar is, kan de aanbestedingsprocedure van start gaan en mogen weerhouden aannemers een offerte indienen. Bij zeer grote infrastructuurwerken is die aannemer veeleer een consortium van bouwbedrijven en financiers. Een beperkt aantal consortia zal o.a. op basis van referenties in vergelijkbare infrastructuurprojecten mogen meedingen naar het contract. Deze groepen zullen een gedetailleerd ontwerp moeten maken en hiervoor een prijsofferte indienen. De ontwerpen zullen worden beoordeeld op kwaliteit en prijs. Met het consortium dat de beste beoordeling krijgt, zal een contractonderhandeling opgestart worden. Voor het ontwerp zal de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning ingediend worden. Wanneer de stedenbouwkundige vergunning is verkregen, kan de aannemer starten met de uitvoering van de werken. Daarbij moet de aannemer zich houden aan de binnen het DBFM-contract vastgelegde voorwaarden (o.a. inzake minimale bereikbaarheid, omgevingshinder,...). De vermoedelijke startdatum van de werken is voorzien eind 2012. De duur van de werken wordt op dit ogenblik geschat op 3 à 4 jaar.

2.4.3 Zwin-project

Het intergetijdengebied van het Zwin loopt slechts gedeeltelijk onder water bij normaal tij. Bij springtij of stormvloed lopen grote delen van het slikken- of schorrengebied onder water. Voor overstroming van het hele gebied zijn uitzonderlijk hoge waterstanden nodig. Het Zwin verzandt en slibt aan. Zonder ingrepen zal het dan ook, op termijn, worden afgesnoerd van de invloed van de zee en evolueren naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. De Zwin getij-inlaat is morfologisch niet stabiel. Het instromend water komt over een drempel met hogere snelheid dan de uitstroom in de ebfase. Het gevolg is afzetting van zand en slib dat met de vloedstroom is binnengebracht. De Nederlandse en de Vlaamse overheden wensen het Zwin als intergetijdengebied te behouden. Een Technische Werkgroep die zich met deze problematiek bezighoudt, probeert sinds 1987 een oplossing uit te werken voor de **verzandingsproblematiek** door het te koppelen aan te

¹ Een DBFM-contract is een geïntegreerde contractvorm, waarbij de uitvoering van diverse onderdelen van een infrastructuurproject aan één opdrachtnemende private partner, de private opdrachtnemer, worden overgelaten. De private opdrachtnemer zal, in het kader van een DBFM-overeenkomst, nagenoeg alle operationele aspecten van het infrastructuurproject voor zijn rekening nemen : **Design** (ontwerpen), **Build** (bouwen), **Finance** (financieren) en **Maintain** (het onderhoud). Bij een echt DBFM-contract beperkt de overheid zich er dus toe te bepalen wat ze als uiteindelijk resultaat wil.

realiseren nieuwe estuariene natuur. Eén van de structurele maatregelen waarvoor de Nederlandse en Vlaamse Regeringen hebben gekozen, is het vergroten van de komberging. De **kombergingsscenario's** in het Zwin vormden het voorwerp van een milieueffectonderzoek. De belangrijkste bijhorende ingrepen waren:

- ✓ het vergroten van de komberging door grootschalige afgraving van aangeslibde delen binnen het bestaande Zwin
- ✓ het betrekken van een deel van de Willem-Leopoldpolder in de komberging en het verleggen van de internationale Zwindijk en aanleg van een nieuwe dijk rond het vergrote Zwin
- ✓ het herstellen van de natuurlijke afwatering van het achterliggende poldergebied en een verbeterde spuiwerking

Het project voor een duurzaam behoud en een uitbreiding van het Zwin heeft een tweeledige doelstelling :

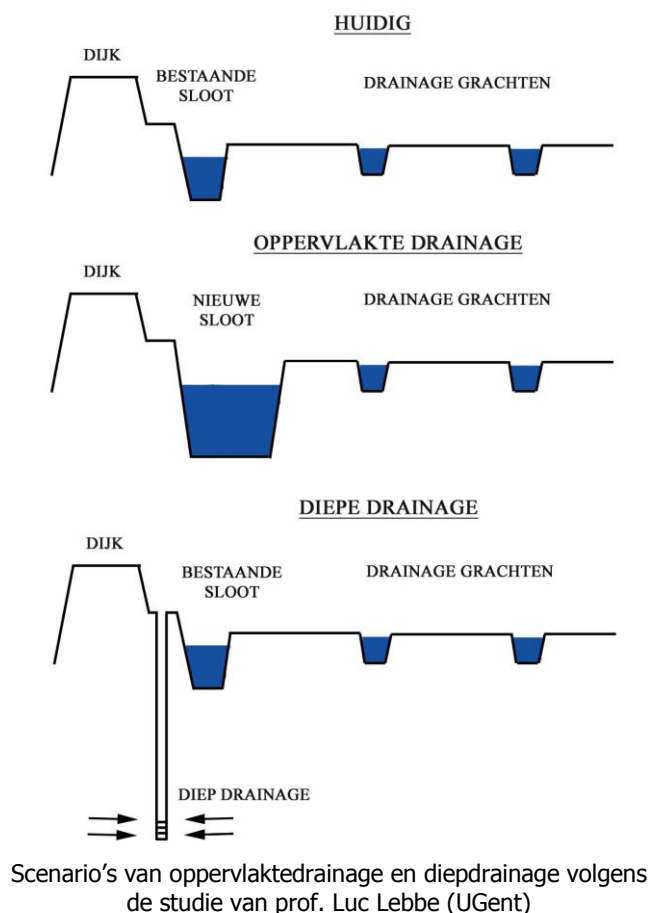
- ✓ een technische doelstelling die gericht is op het **duurzaam behoud van het intergetijdengebied** dat bescherming geniet in het kader van de Europese natuurwetgeving
- ✓ een beleidsmatige doelstelling die gericht is op de creatie van voldoende **natuur in het Schelde-estuarium** om de natuurlijkheid van het estuarien systeem te verbeteren

Tijdens de procedure van het MER is o.m. onderzoek gedaan naar een voorkeursalternatief dat als meest milieuvriendelijk alternatief kon worden ontwikkeld. Voor het bepalen van het **voorkeursalternatief** werd uitgegaan van effecten die optreden tijdens de aanlegfase en effecten tijdens de werkingsfase (na uitvoering van het project). Op basis van de aanlegfase kon het alternatief van de zgn. 'kleine uitbreiding' (120 ha) met niet-zeewerende nieuwe dijken en zonder spuibekken als minst hinderlijk aanlegalternatief beschouwd worden. Omwille echter van het tijdelijke karakter van de aanlegfase, is de selectie van het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) gebeurd op basis van de effecten die na de aanlegfase optreden en een permanent karakter hebben. Spijts dat de voorkeur van de onderzoekers globaal in de richting van de grote ontpolderingsalternatieven (180 ha) leek te gaan heeft de Vlaamse Regering op 13 januari 2009 haar goedkeuring verleend aan de realisatie van de uitbreiding van het Zwin met 120 hectaren. Dit zal gebeuren door de landinwaartse verplaatsing van de Internationale Dijk in de Willem-Leopoldpolder. Als gevolg daarvan hebben de Gedeputeerde Staten van Zeeland op 21 april 2009 ingestemd met deze uitbreiding van 120 hectaren. Het voorkeursalternatief werd vervolgens uitgewerkt in een inrichtingsplan en een dijkverleggingsplan.

De bevoegde overheden zijn er zich van bewust dat de uitbreiding van het Zwin echter steeds ten koste zal gaan van een effectief **verlies aan landbouwareaal** en polderlandschap, effecten die niet te milderen of te compenseren zijn. Alle alternatieven, dus ook het voorkeursalternatief, zullen in bepaalde mate een oplossing moeten bieden voor de verzandingsproblematiek, doch geen enkel alternatief zal de verzanding volledig en definitief kunnen stoppen, enkel in meer of mindere mate

kunnen vertragen. Het Bestuur van de Zwin-Polder heeft in het kader van de MER-procedure zijn standpunt voldoende kunnen toelichten en verdedigen. De Polder was er voorstander van om, indien het project doorgang zou vinden, een deel van zijn grondgebied opnieuw in de richting van het Zwin te laten afwateren, zoals dit van oudsher het geval was. Finaal bleek echter dat de mogelijkheid om een deel van het "achterwater" van de polder via het Zwin te lozen naar zee niet weerhouden werd in

de eindrapportage.

Eén van de belangrijkste problemen die met de uitbreiding van het Zwin gepaard gaat, wordt gevormd door de **verzilting** van de bodem, het bodemwater en het oppervlaktewater. Blijkens een studie van de Universiteit Gent (prof. Luc Lebbe) mag worden gevreesd dat de verzilting zal toenemen in een ruime omgeving van het ontpolderde gebied. In opdracht van de Vlaamse Overheid, Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, bestudeert de UGent momenteel een aantal scenario's om de verzilting tegen te gaan. Thans wordt er gefocust op de aanleg van een **diepdrainage** tot op een diepte van ca. 20 m onder maaiveld om de zoutwaterinrusie op te vangen en te verpompen. Op die manier zou de omgeving van het uitgebreide Zwin, dat het meest aan de verzilting zou blootstaan, in belangrijke mate en tot op grote diepte

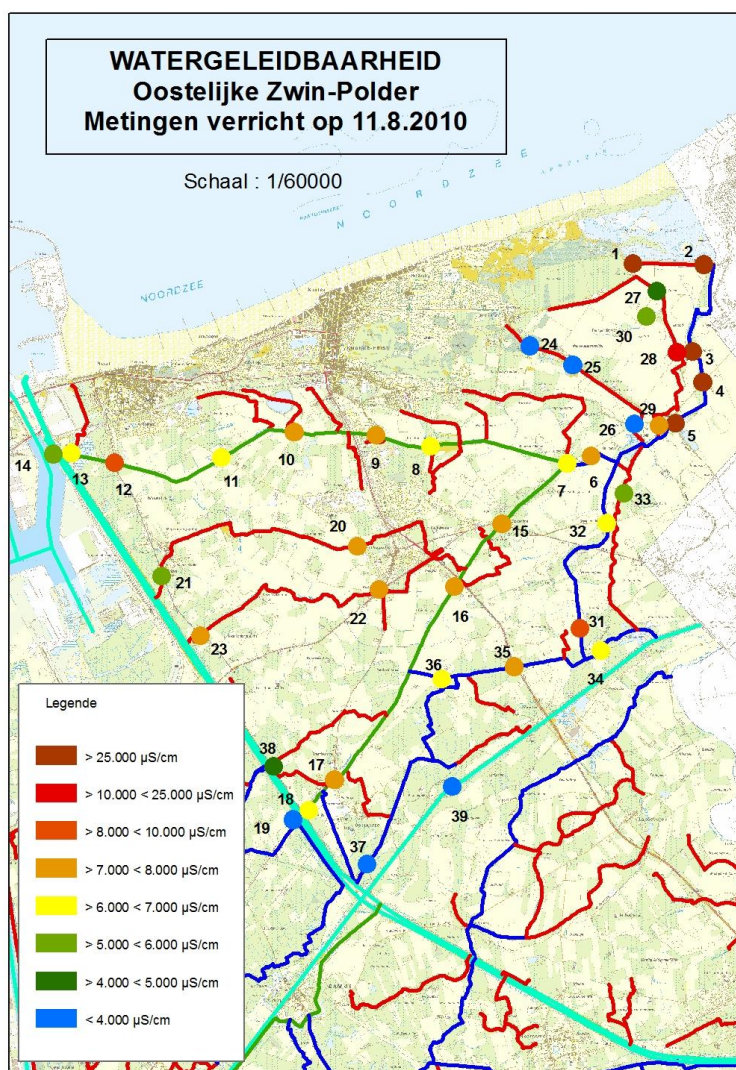
kunnen verzoeten. Volgens een andere methode, die weliswaar momenteel nog onvoldoende onderzocht is, zou het kunnen volstaan om een brede en diepe sloot, parallel met de nieuwe zeedijk, aan te leggen. In deze sloot wordt de zoute kwel op min of meer natuurlijke wijze opgevangen en vervolgens verpompt. Deze studie wordt dit jaar afgerond, waarna de Vlaamse Overheid een beslissing zal nemen welke methode er zal gehanteerd worden om aan de verziltingsproblematiek het gepaste antwoord te geven.

2.4.4 Verzilting

Niet alleen het Zwin-project, maar ook het dossier Seine Schelde-West is voor de Zwin-Polder aanleiding geweest om zich verder te verdiepen in de verziltingsproblematiek in poldergebieden. Verzilting is een natuurlijk fenomeen, eigen aan alle poldergebieden. Polders zijn immers ingedijkte

schorren, waarvan de ondergrond, en dus het grondwater, in meerdere of mindere mate een bepaald zoutgehalte heeft. Het is bekend en bestudeerd in de Vlaamse polders en in Nederland, waar het op sommige plaatsen verontrustende proporties aanneemt. De aanwezigheid van zout water in de Vlaamse kustpolders is reeds in 1974 door professor De Breuck aangetoond en de diepte ervan is toen voor het hele kustgebied gekarteerd. Bij de Polderbesturen is het bekend dat de aanwezigheid van zout grondwater oorzaak is van verzilting van het oppervlaktewater. Daarom passen de kustpolders reeds eeuwenlang een irrigatiesysteem toe dat erin bestaat zoete stromen doorheen het gebied te sturen. Met een quasi permanente toevoer van zoet water kan de verzilting worden afgeremd en verdrongen.

De Vlaamse Milieumaatschappij meet sinds de jaren '90 op een aantal plaatsen het zoutgehalte van het oppervlaktewater, doch het aantal meetpunten in de polders is eerder gering. Daarom heeft de Zwin-Polder het initiatief genomen om een dichter meetnet van opnamepunten te bemonsteren. Op 11 en 14 augustus 2010 werd aldus op 96 plaatsen de saliniteit of watergeleidbaarheid opgemeten.

Daaruit zijn vervolgens de chloridegehaltes afgeleid. De resultaten zijn weergegeven op bijgevoegde kaart. Uit de meetresultaten blijkt dat het oppervlaktewater van het oostelijke poldergebied in de omgeving van het Zwin en de Nederlandse grens zeer hoge zoutconcentraties bevat. Westwaarts, mee met de afvoerrichting van het oppervlaktewater, verminderen de zoutgehaltes gaandeweg. Van de 39 punten in de oostelijke Zwin-Polder zijn er slechts 6 die voldoen aan de norm van ± 500 mg Cloriden per liter water. De hoogste waarden zijn gemeten op 6 andere punten in de omgeving van het Zwin, met een gemiddelde van ruim 12.300 mg Cl/l. In het westelijke poldergebied voldoen er 27 van de 57 plaatsen aan de norm van 500 mg Cl/l, terwijl dan weer

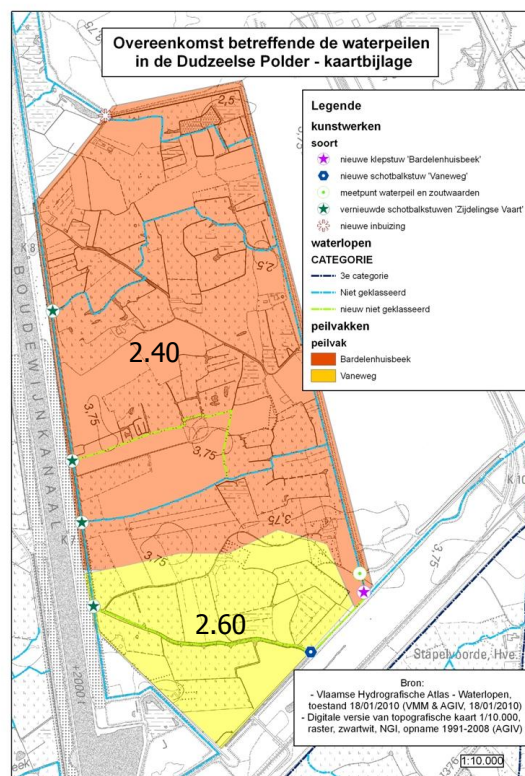
op 18 plaatsen extreem hoge concentraties gemeten zijn met een gemiddelde van 14.340 mg Cl/l. De hoogste concentraties vielen, zoals verwacht, in de achterhaven en in de omgeving van het Boudewijnkanaal te noteren.

Met de meetcijfers van het oostelijke poldergebied heeft de Zwin-Polder een eerste aanzet gegeven voor een gewijzigde afwatering in correlatie met het Zwindossier. Ingevolge een studie, uitgevoerd in opdracht van de gemeente Knokke-Heist, ziet de Polder met name mogelijkheden om de waterhuishouding in het volledige, ten oosten van het Leopoldkanaal gelegen gebied, grondig te herbekijken. Uitgangspunt is dat het plaatsen van een diepdrainage om de zoute invloed rond het uitgebreide Zwin tegen te gaan tot verdroging leidt. Volgens het studiebureau is de beste mogelijkheid om de (bijkomende) verdroging tegen te gaan, in een gebied waar de waterhuishouding al onder sterke druk staat, een deel van het water in de Zwin-Polder af te leiden in de richting van het Zwin en zo de oorspronkelijke afwateringsrichting te herstellen. Het grote voordeel van deze bijkomende afwateringsmogelijkheid is dat dit de waterhuishouding in de hele Zwin-Polder veel stabiel maakt, waardoor de minimale waterpeilen gemiddeld hoger komen te liggen en de maximale waterpeilen lager. Deze (gedeeltelijke) omkering van de waterafvoerrichting zou in ieder geval moeten gepaard gaan met de plaatsing van een gemaal aan het eindpunt van het waterlopenstelsel t.h.v. het Zwin. Gedacht wordt aan een capaciteit van ongeveer 2 m³/sec. De bandbreedte waarbinnen de waterpeilen in dit geval zouden variëren, zou sterk worden verkleind, waardoor er minder risico's zouden zijn op wateroverlast en tegelijk de oevererosie zou kunnen worden teruggedrongen.

2.4.5 Dudzeelse Polders

Het compensatiegebied 'Dudzeelse Polder' ligt binnen de achterhaven van Zeebrugge in het noord-westelijk deelgebied van de Zwin-Polder. Vroeger waterde de 'Dudzeelse Polder' via de Heistse Ader af naar het Leopoldkanaal doorheen het havengebied. Door de uitbreiding van de is deze afwatering via de Heistse ader afgeschaft. De 'Dudzeelse Polder' watert nu volledig af via de Eivoordebeek en de Grote Vliet richting Ronselaerebeek, naar het Leopoldkanaal.

In de loop van 2010 is de Vlaamse Landmaatschappij, ingevolge een overeenkomst met de eigenaar van het gebied, zijnde de Vlaamse Overheid, die echter de gronden in concessie heeft gegeven aan de Maatschappij der Brugse

Zeevaartinrichtingen (MBZ), de werken gestart voor de effectieve inrichting van het natuurcompensatiegebied. Naast het afplaggen van een aantal percelen worden particuliere sloten afgedamd zodat de te verzilten milieus worden gescheiden van de zoete stromen.

Ten behoeve van het toekomstige waterbeheer werden volgende werken uitgevoerd :

- het uitgraven van een particuliere sloot (\pm 850 m) die vervolgens in het waterloppennet van de Polder dient opgenomen te worden
- het vernieuwen van drie watercaptatiepunten op de Zijdelingse Vaart t.h.v. de Vaneweg, de Kapellewegader en de O.L.Vrouwader, en het bouwen van een bijkomend captatiepunt t.h.v. de nieuwe waterloop
- het bouwen van een nieuwe stuw aan de uitstroom van de Dudzeelse Polder, inbegrepen het plaatsen van een meetpunt voor oppervlaktewaterpeilen en saliniteit
- het bouwen van een overloopconstructie op het eindpunt van de Vaneweg

Het Bestuur nam ook kennis van een ontwerp-overeenkomst tussen de Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen (MBZ), het Agentschap Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de Zwin-Polder betreffende het beheer van de waterpeilen in het achterhavengebied 'Dudzeelse Polder'. De overeenkomst voorziet in een beheer van de waterpeilen over twee peilvakken genaamd 'Bardelenhuisbeek' en 'Vaneweg'. De polderpeilen worden jaarrond ingesteld op resp. 2,40 en 2,60 m TAW, doch de waterbeheerder, i.c. de Polder, kan bij calamiteiten tijdelijk lagere peilen instellen. Er is een technische beheerscommissie opgericht, die voor het eerst bijeengekomen is op 19 januari 2011, en waarin ook de Polder een mandaat heeft. Het Bestuur kan zich globaal vinden in de tekst van de overeenkomst doch wenst de overdracht van de waterbeheersinfrastructuur slechts na verloop van 1 jaar na de oplevering. De overeenkomst zal ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Algemene Vergadering en aan de Bestendige Deputatie op grond van artikel 25 van de Polderwet.

3 Bestuurlijke organisatie

3.1 Algemene Vergadering

De gewone algemene vergadering 2010 werd gehouden op 2 maart 2010. Op deze vergadering werden de gebruikelijke agendapunten behandeld zoals de rekening 2009, begroting 2010, aanslagvoet polderbelasting 2010, werkprogramma 2009, beleidsnota 2010, onroerende transacties, actualisering waterlopenkaart, enz. Er waren geen tussentijdse verkiezingen voor het Bestuur. De gewone Algemene Vergadering 2011 grijpt plaats op 1 maart 2011 met op de agenda :

- ✓ goedkeuring lijst stemgerechtigde ingelanden 2011
- ✓ goedkeuring verslag Gewone Algemene Vergadering 2 maart 2010
- ✓ goedkeuring staat van onwaarden van polderbelasting 2010
- ✓ goedkeuring rekening 2010
- ✓ goedkeuring verslag werkzaamheden 2010 en werkplan 2011
- ✓ goedkeuring geactualiseerde waterlopenkaart
- ✓ goedkeuring peilprotocol 'Dudzeelse Polders'
- ✓ vaststelling aanslagvoet van polderbelastingen 2011
- ✓ goedkeuring transacties onroerende goederen
- ✓ machtiging optreden in rechte
- ✓ vaststelling begroting 2011

3.2 Dagelijks Bestuur

In 2010 is het bestuur 11 maal in gewone vergadering bijeen geweest. Daarbij werden een 246-tal agendapunten behandeld. Naast deze bijeenkomsten met het volledige bestuur werd ook een aantal plaatsbezoeken georganiseerd, al dan niet in aanwezigheid van bestuursafgevaardigden. De plaatsbezoeken worden door het Bestuur als essentieel ervaren om de contacten met de ingelanden levendig te houden en voldoende op de hoogte te blijven van de plaatselijke problemen.

Op de bestuursvergaderingen van 2010 werd hoofdzakelijk aandacht besteed aan :

- voorbereiding van de algemene vergadering en uitvoeren van diens beslissingen
- organisatie van de onderhoudswerken aan de onbevaarbare waterlopen
- verdere uitwerking van de automatisatie van de klepstuwen en terugslagkleppen
- verlenen van adviezen in het kader van de "watertoets" conform het Decreet Integraal

Waterbeheer (er werd in 2010 in 72 dossiers een wateradvies verstrekt)

- werking van het pompgemaal Ronselaerebeek
- uitbreiding van het waterloppennet
- uitvoering van de onderhoudswerken aan buurtwegsloten, -bermen en -duikers te Knokke-Heist
- rattenbestrijding (muskusrat en bruine rat) en exotenbestrijding (waternavel)
- opvolging van het Zwinproject
- saliniteitsmetingen
- begeleiding en opvolging van het project A11 (AX)
- dijkenbeheer
- beheer van het roerend en onroerend patrimonium van de Polder
- toezicht op de private overwelvingen op de onbevaarbare waterlopen
- medewerking aan de bekken- en deelbekkenwerking
- opvolgen van het project betreffende de herinrichting van de Dudzeelse Polders
- opvolgen van de wateroverlast- en laagwaterproblematiek
- medewerking aan en advisering van ruimtelijke uitvoeringsplannen
- beheer van het wegen- en bomenbestand
- behandeling van particuliere klachten betreffende afwatering en/of bevoeiing
- begeleiding van en medewerking aan het Scaldwin-project (saliniteitsmetingen)
- opvolgen van de procedure tot fusie van de Polders in het oostkustgebied
- organiseren van de polderschouwing
- ontvangen en begeleiden van bezoekersgroepen
- inrichten van excursies naar bevriende besturen
- deelname aan (internationale) congressen
- personeelsbeleid

3.3 Polderschouwing

De jaarlijkse schouwing is een wettelijke verplichting voor de polderbesturen om, in aanwezigheid van afgevaardigden van het Vlaamse Gewest, het provinciebestuur en de gemeentebesturen, de algemene waterbeheerstoestand van de polder te schouwen. De schouwing 2010 had plaats op 8 juni, met

volgende punten op de agenda :

- Brugge (Dudzele) : vernieuwing van de duiker op de dwarsing van de Oostkerkestraat en de Ronselaerebeek – werken uitgevoerd door de Zwin-Polder in samenwerking met de stad Brugge.
- Brugge (Dudzele) : bouwen van een berging op de site van het pompstation Ronselaerebeek voor het onderbrengen van het onderhoudsmateriaal van de Polder – werken in uitvoering door de Zwin-Polder
- Knokke-Heist (Ramskapelle) : gefaseerde werken van herprofilering en oeverherstel aan de Noordwatergang in uitvoering door de Zwin-Polder
- Knokke-Heist (Ramskapelle) : afbraak van de brug over het Leopoldkanaal t.h.v. de Sasstraat – werken uitgevoerd door het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal
- Knokke-Heist (Knokke) : bouw van een overstortbekken en aanleg van een vooroever op de Isabellavaart in het kader van het project Collector Natiënlaan 2° fase - werken uitgevoerd door de NV Aquafin
- Knokke-Heist (Knokke) : bouw van een pompstation, overstort en bufferbekken, en aanleg van een persleiding langs de Zwinnevaart ter sanering van Westkapelle – werken in uitvoering door de NV Aquafin en de gemeente Knokke-Heist
- Damme (Oostkerke) : concrete voorstellen voor een kleinschalige waterzuivering voor het dorp Oostkerke en de woonwijk Eienbroeke
- Brugge (Zeebrugge) : restauratie van de uitstroomkoker van het Leopoldkanaal – werken in uitvoering door het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal

3.4 Grensoverschrijdende en andere contacten

De Zwin-Polder onderhoudt sinds lang contacten met zusterorganisaties in Vlaanderen en in Nederland. Het is vooral middels de VVPW (Vereniging van Vlaamse Polders en Wateringen) dat de

Bezoek aan Limburgse Wateringen

Polder, o.m. via de dijkgraaf en de ontvanger-griffier, de relaties met de andere Polders en Wateringen in Vlaanderen en daarbuiten verzorgt. Zo organiseerde de Zwin-Polder op 6 en 7 mei 2010 een **tweedaags bezoek aan twee Limburgse Wateringen**. Met een groep van 25 deelnemers werd uitgebreid kennis gemaakt met de Watering van Het Grootbroek te Maaseik en de Watering van Sint-Truiden. De verdeling van de Polders en de Wateringen over het Vlaamse grondgebied is opmerkelijk. De Polders komen voornamelijk voor in het

noorden van de provincies West- en Oost-Vlaanderen, slechts sporadisch in de provincie Antwerpen en al helemaal niet in Vlaams-Brabant en Limburg. Wateringen zijn vooral geconcentreerd in Limburg. In mindere mate zijn ze ook aanwezig in Vlaams-Brabant, Antwerpen en Oost-Vlaanderen. In West-

Vlaanderen is de allerlaatste Watering (Het Vrijgeweid - 335 ha) recent afgeschaft. Een ander opmerkelijk fenomeen is dat de Polderbesturen eerder compacte gebieden beheren, terwijl de gebieden van de Wateringen gevormd zijn rond waterlopen en daardoor een ietwat vingervormige structuur hebben. In de regel zijn de ambtsgebieden van de Polders ook groter van omvang dan die van de Wateringen. Hoewel er wettelijk zo goed als geen onderscheid bestaat tussen de Polders en de Wateringen – ze worden meestal in één adem genoemd – zijn ze toch essentieel verschillend wat hun oorsprong en de aard van hun gebied betreft. Tot de Polders behoren de ingedijkte gronden die op de zee en op de aan het getij onderhevige rivieren zijn veroverd. Ze zijn dus het resultaat van ingedijkte schorren. Wateringen zijn ontstaan waar destijds waterzieke of watergevoelige gronden een behoorlijke landbouw in de weg stonden en waar de beveiliging van die gronden tegen wateroverlast moest worden gegarandeerd.

Op 16 juni 2010 ontving de Zwin-Polder, op vraag van het **Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)** te Oostende, een groep uit **Zuid-Afrika** die actief is rond de "Hartbeespoortdam", een 5000 ha groot stuwmeer in de buurt van Johannesburg. De groep bestond uit lokale experts en ambtenaren van het Department of Water Affairs. Samen werken ze aan een herstelproject voor dit meer. In de week van 14-19 juni kwam deze groep een bezoek brengen aan enkele Vlaamse projecten rond integraal waterbeheer om expertise uit te wisselen rond integraal waterbeheer en het opzetten van bezoekerscentra. De groep was ook erg geïnteresseerd in duurzame oeeververdediging en natuurtechnische milieubouw. Aangezien de Zwin-Polder over de nodige expertise beschikt in die materie wenste het VLIZ de Zwin-Polder daarover te consulteren en de groep door middel van een presentatie in het polderhuis en een rondleiding langs de belangrijkste uitgevoerde projecten te informeren.

Ook de contacten met andere overheidsadministraties die met de Polders raakvlakken hebben inzake waterbeheer, worden verzorgd. Op 4 juni nodigde de Polder een ruime afvaardiging uit van het **Agentschap Natuur en Bos (ANB)** met de bedoeling haar eigen visie en werking toe te lichten. Het Polderbestuur hecht er groot belang aan om bij het waterbeheer betrokken administraties en besturen te overtuigen van de professionaliteit die de Polder probeert aan de dag te leggen in het kader van het integraal beleid dat ze wenst te voeren. Er werd voor deze belangrijke ontmoeting een volledige dag uitgetrokken met in de voormiddag een uitgebreide toelichting in het polderhuis en 's namiddags een bezoek aan het poldergebied.

3.5 Public relations

De Polder is er zich van bewust dat de dagdagelijkse inspanningen die ze levert om de waterhuishouding op een gezonde en evenwichtige manier te beheren bij een groot deel van de bevolking niet bekend zijn. Ze ziet er dan ook een belangrijke uitdaging in het publiek te **sensibilizeren** voor haar opdracht en werking. Interessante middelen daartoe zijn de talrijke **informatiepanelen** die het Bestuur op het terrein heeft geplaatst, zo onder meer langs het traject van de Ronselaerebeek, ter hoogte van het pompstation Ronselaerebeek, aan de belangrijkste uitwateringspunten (Zwinnevaart, Noordwatergang, Zuidwatergang) en op enkele historische dijken (Krinkeldijk en Romboutswervedijk). De talloze bezoekers die de polderstreek verkennen via de aangeduide fiets- en wandelwegen krijgen zodoende een beter inzicht in het typische beheer van de onder de zeespiegel gelegen waterrijke polders. Daarnaast verleent de Zwin-Polder eveneens zijn inhoudelijke medewerking aan de provincie West-Vlaanderen en de stad Damme om een nieuw **bezoekerscentrum** uit te bouwen in Huize De Grootte Sterre te Damme. Water en waterbeheer kunnen immers niet ontbreken in het globale infopakket dat potentiële bezoekers van Damme en de omgevende polderstreek aangeboden krijgen. De Polder grijpt ook elke uitnodiging aan om geïnteresseerde groepen of verenigingen via **voordrachten** inzicht te verschaffen in de polderwerking. Ten slotte heeft de Zwin-Polder enkele **folders** ter beschikking voor de ingelanden die blijk geven van belangstelling voor het poldergebeuren, dit voornamelijk ingevolge het aanslagbiljet die zij jaarlijks ontvangen en de vragen die ze daar vaak bij hebben.

4 Financiën

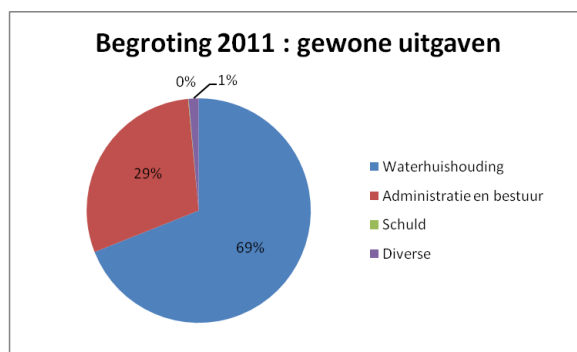
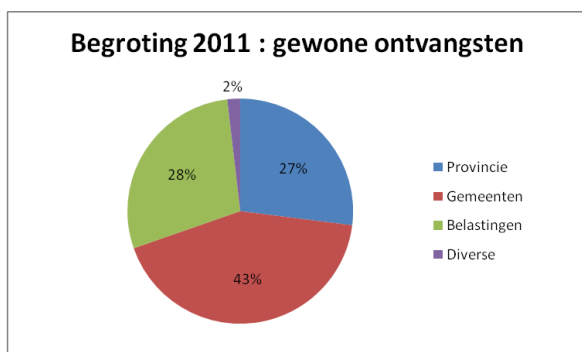
4.1 Rekening 2010

De rekening 2010 vormt in principe de uitvoering van de begroting 2010, doch is er niet de afspiegeling van. Niet alle ontvangsten en uitgaven die op de begroting zijn voorzien, kunnen immers daadwerkelijk in de rekening worden geboekt. Als belangrijkste voorbeeld kan in dit verband aangehaald worden de uitvoering van de onderhoudswerken. Deze gebeuren in hoofdzaak in het najaar en worden meestal slechts beëindigd in het voorjaar van het daaropvolgende kalenderjaar. De in de begroting 2010 voorziene ontvangsten en uitgaven, die als zodanig niet in de rekening konden worden geboekt, worden vervolgens overgeheveld naar de begroting 2011.

De rekening 2010 sluit in **gewone dienst** met een **boni saldo van 895,00 euro** en in **buitengewone dienst** met een **boni saldo van 3.925,62 euro**. Zowel het gewoon als het buitengewoon **reservefonds** worden verhoogd, met resp. **20.000,00** en **45.000,00 euro**. Het totaal bedrag van het reservefonds komt hiermee op **203.491,49 euro**. Het **globaal batig saldo** van de rekening 2010 bedraagt **208.312,11 euro**.

4.2 Begroting 2011

De gewone ontvangsten voor 2011, eigen aan het begrotingsjaar, worden geraamd op 950.743,86 euro. De begroting sluit in de gewone dienst met een totaal bedrag van 963.187,93 euro in ontvangsten en in uitgaven, en in de buitengewone dienst met een bedrag van 282.010,24 euro. Het gewoon **reservefonds** bedraagt bij einde dienstjaar 17.057,64 euro en het buitengewoon reservefonds 226.433,85 euro. Het **globaal batig saldo** van de begroting 2011 bedraagt bijgevolg **243.491,49 euro**.

4.3 Polderbelastingen

Eén van de belangrijkste prerogatieven van de algemene vergadering is het vaststellen van de polderbelasting, ook **poldergeschoot** genoemd. De hoogte van de polderbelasting wordt elk jaar

bepaald in functie van de uitgaven die de Polder in zijn gewone begrotingsdienst voorziet. De polderbelastingen maken echter slechts een onderdeel uit van de globale inkomsten van de Polder binnen zijn gewone inkomsten. De berekening van de polderbelastingen gaat via automatische gegevensverwerking en gebeurt volledig in eigen beheer. Daartoe beschikt de Polder over een legger van alle onroerende eigendommen binnen haar ambtsgebied. Deze legger bevat, per ingelande, alle kadastrale percelen die hem/haar toebehoren, samen met de opgave van de oppervlakte van elk perceel en de totale oppervlakte van elk vermogen. Volgens het belastingskohier 2010 waren er binnen de Zwin-Polder 6.173 ingelanden (belastingplichtigen) voor een totale belastbare oppervlakte van 7.705 hectaren. De niet-belastbare (kadastrale) oppervlakte bedroeg 549 hectaren. Het totaal van het belastingskohier 2010 bedroeg 215.619,61 euro. Ze werd uitvoerbaar verklaard door de Bestendige Deputatie op 1 april 2010.

De Polder bestond op datum van 1 januari 2010 uit 19.438 kadastrale percelen. De eigendomstoestand van deze percelen is continu in beweging : percelen worden geheel of gedeeltelijk verkocht, geschonken of geërfd; eigendommen worden gesplitst of samengevoegd; eigenaars verhuizen; onverdeelde eigendommen komen in één hand of, omgekeerd, door erfenis bvb. komt een onverdeeldheid tot stand; bij een recht van opstal verschilt de eigenaar van de grond van deze van het er opstaande gebouw, enz.,... Dit is slechts een greep uit de talloze mogelijkheden die aanleiding geven tot een kadastrale "mutatie" en, bijgevolg, tot het bijwerken van de eigendomslegger van de Polder. Deze kadastrale mutaties worden jaarlijks ingebracht in het "polderkadaster".

Vóór elke Algemene Vergadering, en in principe nadat alle mutaties van het voorgaande jaar zijn verwerkt, worden de gegevens afgesloten. Dit laat dan in eerste instantie toe de grootgelanden (of stemgerechtigde ingelanden) te kennen. Het opmaken van de lijst van de grootgelanden gebeurt automatisch na het inbrengen van de minimale oppervlakte voor stemrecht, i.c. 4 hectaren. Deze informatie is noodzakelijk daar zij de samenstelling van de Algemene Vergadering bepaalt en bijgevolg de voor deze bijeenkomst uit te nodigen fysieke en juridische personen bevat.

De aanslagvoet van de polderbelasting is sinds 2006 onveranderd gebleven op 17,50 euro en wordt ook voor het jaar 2011 behouden op 17,50 euro per hectare. De minimumaanslag bedraagt eveneens 17,50 euro. Dit betekent dat elke eigendom, gelijk aan of kleiner dan 1 ha, onderhevig is aan de forfaitaire belasting van 17,50 euro, en dat de geschotten voor de eigendommen, groter dan 1 ha, proportioneel worden berekend. Enkel de oppervlakte van het totale vermogen van de ingelande is bepalend voor de heffing. De al dan niet aanwezigheid van bebouwing speelt hierbij geen rol. De globale opbrengst van de polderbelastingen wordt voor het dienstjaar 2011 begroot op 215.000 euro, d.i. $\pm 35\%$ van de gewone ontvangsten, eigen aan het dienstjaar.

Na de goedkeuring van het tarief van de polderbelasting door de Algemene Vergadering en de uitvoerbaarverklaring van het belastingskohier door de Bestendige Deputatie (art. 68 van de polderwet) kunnen de belastingen worden geïnd. Het opmaken, afdrukken en verzenden van de aanslagbiljetten, evenals het (automatisch) boeken van de ontvangsten en het verder opvolgen van de

onwillige belastingsplichtigen (inbegrepen het versturen van herinneringen en dwangbevelen) gebeuren eveneens in eigen beheer.

5 Integraal waterbeheer in Vlaanderen : stroomgebieden, bekkens, deelbekkens, waterschappen

5.1 Algemeen

De Europese regelgeving (**Kaderrichtlijn Water**) en de Vlaamse regelgeving (**Decreet Integraal Waterbeheer**) voorzien in de oprichting van stroomgebieden, bekkens, deelbekkens en waterschappen. De Vlaamse Regering heeft de stroomgebieden, bekkens en deelbekkens afgebakend en nadere regels uitgewerkt voor de organisatie van het integraal waterbeheer op drie niveau's : het Vlaamse Gewest, het bekkenniveau en het deelbekkenniveau. Er zijn in Vlaanderen 11 bekkens. Elk bekken is onderverdeeld in deelbekkens, 103 in totaal. De begrenzingen van bekkens en deelbekkens vallen niet samen met bestaande administratieve grenzen van provincies en gemeenten, doch zijn op hydrografische criteria gebaseerd. Voor één of meerdere deelbekkens werd, op initiatief van de Provincie, een Waterschap opgericht.

Op het niveau van de bekkens wordt het waterbeleid gecoördineerd door het bekkenbestuur. Het **bekkenbestuur** bestaat uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering en mandatarissen van de provincie en de deelbekkens. In een **ambtelijk bekkenoverleg** worden de dossiers voorbereid. De belangrijkste taak van het ambtelijk bekkenoverleg en het bekkenbestuur bestond er de voorbije jaren in een **bekkenbeheerplan** op te maken. Het bekkenbeheerplan¹ heeft tot doel de beleidsvisie op het integraal waterbeheer voor het bekken te ontwikkelen, te beschrijven en in de praktijk te brengen. Naast een wetenschappelijk onderbouwde visie op het watersysteem, geeft het bekkenbeheerplan ook een opsomming van de concrete acties die de waterbeheerders zullen uitvoeren in de komende planperiode. Op 10 september 2010 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de herziening van het bekkenbeheerplan van het bekken van de Brugse Polders. Deze herziening gebeurde in het kader van de aanvulling van de plannen met de West-Vlaamse deelbekkenbeheerplannen.

Het ambtsgebied van de Zwin-Polder en van de Nieuw Hazegraspolder vallen grotendeels samen met het **Waterschap Zwinstreek**, waarvan de oprichtingsovereenkomst goedgekeurd werd door de Algemene Vergadering van de Zwin-Polder op 21 februari 2006. Naast de twee genoemde Polderbesturen, behoren eveneens tot het Waterschap Zwinstreek : het Vlaamse Gewest, de provincie West-Vlaanderen, en de gemeenten Brugge, Knokke-Heist en Damme. De eerste belangrijke taak van het waterschap was de opmaak van het **deelbekkenbeheerplan**. Aangezien het deelbekkenbeheerplan nog niet beschikbaar was op het ogenblik dat de eerste generatie bekkenbeheerplannen werden goedgekeurd, is het deelbekkenbeheerplan in het kader van de herziening van het bekkenbeheerplan goedgekeurd. Het openbaar onderzoek over het

¹ De volledige tekst van het bekkenbeheerplan van de Brugse Polders is te raadplegen op www.bekkenwerking.be

deelbekkenbeheerplan liep van 15 augustus 2009 tot 15 oktober 2009.

5.2 Voortgang bekken- en deelbekkenwerking

Het decreet Integraal Waterbeheer bepaalt dat de bekkenbesturen hun werking moeten evalueren en continueren door het jaarlijks opmaken van een **bekkenvoortgangsrapport**. Intussen is reeds het tweede bekkenvoortgangsrapport, over de werking van 2009, opgesteld en door het bekkenbestuur goedgekeurd. Het bekkenvoortgangsrapport is een geïntegreerd voortgangsverslag van de stand van uitvoering van het bekkenbeheerplan (m.i.v. de deelbekkenbeheerplannen). Het bevat een opsomming van de nog te verrichten activiteiten en te nemen maatregelen door de verschillende waterbeheerders. Het bekkenvoortgangsrapport over de werking 2010 is momenteel in voorbereiding.

De bekkenwerking van 2009 is verder ook gedomineerd geweest door de problematiek van de **stroomgebiedbeheerplannen**. Het bekken van de Brugse Polders behoort tot het stroomgebied van de Schelde. Voor elk stroomgebied moet een plan opgemaakt worden. Het bevat een uitgebreide beschrijving met een kaartenatlas en daarnaast een maatregelenprogramma. De stroomgebiedbeheerplannen zijn in de loop van 2009 in openbaar onderzoek geweest waarbij zowel burgers als besturen de kans hebben gekregen hun bezwaren en/of bemerkingen te uiten. Het Bestuur van de Zwin-Polder heeft ruimschoots van de gelegenheid gebruik gemaakt om zijn bemerkingen kenbaar te maken en te pogen een aantal misvattingen bij te sturen. De inbreng van de Polder gold voornamelijk enkele foutieve opvattingen over het specifieke peilbeheer en over de bijzondere karakteristieken van de waterlopen binnen de poldergebieden. Volgens de kaderrichtlijn water moesten de stroomgebiedbeheerplannen door de verscheidene lidstaten goedgekeurd zijn uiterlijk op 22 december 2009. De Vlaamse Regering heeft pas op 8 oktober 2010 de stroomgebiedbeheerplannen vastgesteld. In het overwegingsdocument bij de definitieve plannen kan men vernemen wat er precies gebeurde met de inspraakreacties van het openbaar onderzoek. Alle documenten m.b.t. de stroomgebiedbeheerplannen zijn te raadplegen op de website van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeheer (CIW)².

5.3 Toepassing van het decreet Integraal Waterbeheer

In het decreet Integraal Waterbeheer zijn een aantal instrumenten opgenomen voor de uitvoering ervan, zoals o.m. de **onteigening ten algemene nutte**, het **recht van voorkoop**, de **aankoopplicht** en de **vergoedingsplicht**. De Vlaamse Regering heeft op 24 juli 2009 een besluit goedgekeurd dat hieraan uitvoering geeft. Algemeen voorziet het decreet dat het Vlaamse Gewest kan onteigenen, het recht van voorkoop uitoefent en gehouden is tot de aankoop- en vergoedingsplicht. De eigenaar van een onroerend goed dat geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen een overstromingsgebied of oeverzone kan binnen een bepaalde periode een gedwongen aankoop

door de initiatiefnemer van het onroerend goed eisen. In het uitvoeringsbesluit wordt ook de wijze van berekening van deze vergoeding vastgesteld. De Vlaamse regering stelt dat de budgettaire consequenties verbonden aan de vergoedingsplicht moeten worden opgevangen binnen de beschikbare kredieten van de verschillende instanties die het initiatief nemen tot de actieve inschakeling. Ze belast de Grondenbank met de taak om een protocol af te sluiten met de mogelijke initiatiefnemers.

Eerder verscheen reeds het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 betreffende de **watertoets**. De watertoets is een beoordeling waarbij wordt nagegaan of een initiatief schadelijke effecten veroorzaakt als gevolg van een verandering in de toestand van het oppervlaktewater, het grondwater of de waterafhankelijke natuur. Het resultaat van de watertoets wordt als een waterparagraaf opgenomen in de vergunning of in de goedkeuring van het plan of het programma. Inmiddels is dit besluit zeer goed bekend bij de waterbeheerders en vergunningverlenende overheden, derwijze dat de toepassing ervan routinematig gebeurt. Evenwel heeft de Vlaamse administratie het nodig geacht een grondige evaluatie van het watertoetsinstrument uit te voeren. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) werkte in de eerste helft van 2010 aan een evaluatie van het instrument watertoets. Advies- en vergunningverleners werden hierbij betrokken via een bevraging.

² <http://www.ciwvlaanderen.be/stroomgebieddistricten/vlaams/vlaamse-stroomgebiedbeheerplannen-voor-schelde-en-maas>